Ушбу сонда: 2 КЕЛАЖАКНИ ЖАСОРАТЛИ ОДАМЛАР ҚУРАДИ | 3 ИСТИҚЛОЛИМИЗНИ ЖОНУ ТАНИМИЗ БИЛАН ҲИМОЯЛАЙМИЗ! | 4 МАКТАБ НЕГИЗИДА КОЛЛЕЖ

ИНСОНГА НАФ КЕЛТИРИШ — ОЛИЙ БАХТ

ISHONCH

ЎЗБЕКИСТОН КАСАБА УЮШМАЛАРИ ФЕДЕРАЦИЯСИ ГАЗЕТАСИ

1999 йил 18 феврал, пайшанба №25 (672)

СЕШАНБА, ЧОРШАНБА, ЖУМА ВА ШАНБА КУНЛАРИ ЧИҚАДИ

Ўзбекистон Республикаси Президентининг ФАРМОНИ

Тошкент шаҳридаги фожиали ҳодисалар муносабати билан Мотам куни эълон қилиш тўғрисида

1999 йил 16 феврал куни мамлакатимиз пойтахти Тошкентда қабиҳ ниятли кучлар томонидан террорчилик хуружлари содир этилди. Мустақиллигимизга, халқимизнинг осойишта ҳаётига, юртимиз хавфсизлигига тажовуз қилишга қаратилган бу ёвуз уриниш оқибатида бегуноҳ одамлар ҳалок бўлди. Юздан ортиқ киши жароҳатланди. Бу мусибат ҳар биримизнинг, бутун халқимизнинг қалбига чуқур қайғу солди ва қўпорувчи кучларга нисбатан чексиз қаҳр-ғазаб уйғотди.

Бегуноҳ ҳалок бўлган ватандошларимизнинг оила аъзоларига, қариндош-уруғларига, ёру биродарларига ҳамдардлик билдириб, қурбонлар хотирасига ҳурмат бажо келтириш мақсадида:

1. 1999 йил 18 февраль Ўзбекистон Республикасида Мотам куни деб эълон қилинсин.

2. Мотам куни мамлакатимизнинг барча ҳудудларида Ўзбекистон Республикасининг Давлат байроғи туширилсин.

3. Маданият муассасаларига, барча телерадиокомпанияларга 18 феврал куни кўнгилочар томошалар, кўрсатув ва эшиттиришларни тўхтатиш тавсия этилсин.

Ўзбекистон Республикаси Президенти И.КАРИМОВ.

Тошкент шаҳри,
1999 йил, 17 феврал.

ВАЗИРЛАР МАҲКАМАСИ МАЖЛИСИ

16 феврал куни Олий Мажлис биносида Президент Ислом Каримов раҳбарлигида Вазирлар Маҳкамасининг 1998 йилда республикани ижтимоий-иқтисодий ривожлантириш якунлари, амалга оширилган иқтисодий ислоҳотлар самараси ва 1999 йилда иқтисодий ривожлантиришнинг устувор йўналишларига бағишланган мажлиси бўлди. Унда вилоятлар ва Тошкент шаҳар ҳокимлари, вазирликлар, қўмиталар, концернлар, корпорациялар, уюшмалар ҳамда идораларнинг раҳбарлари иштирок этди.

Мажлисда Президент Ислом Каримов маъруза қилди.

Ўтган йилда иқтисодий ислоҳотларни чуқурлаштириш, оила манфаатларини рўёбга чиқариш бўйича қабул қилинган дастурларнинг ва ҳукумат қарорларининг амалга оширилиши макроиқтисодий ва молиявий соҳадаги ижобий силжишларни мустаҳкамлаш имконини берди, деди жумладан Ислом Каримов. 1998 йилда мамлакатда ялпи ички маҳсулот ишлаб чиқариш ҳажми 104,4 фоизни ташкил этди. Қишлоқ хўжалигида 4, саноатда 5,8 фоиз ўсишга эришилди. Қурилиш, банк, соғлиқни сақлаш соҳаларида бозор ислоҳотлари жараёнлари чуқурлашмоқда.

Иқтисодиётга жалб этилаётган инвестициялар ҳажми ҳам анча кўпайди. Ўтган йили қарийб 1,3 миллиард АҚШ доллари миқдорида чет эл сармояси ўзлаштирилди. Бу 1997 йилдагига нисбатан 22,6 фоиз кўпдир.

Аммо, кўрилган чора-тадбирларга қарамай, бир қанча тармоқлар ва корхоналарда, жумладан, қишлоқ ва сув хўжалиги, коммунал хизмат кўрсатиш вазирликлари, «Ўзбек ипаги» уюшмаси тизимида молиявий аҳвол барқарорлигига эришилмади. Зарар кўриб ишлаётган корхоналар сони жуда секинлик билан камаяяпти. Ўтган йилда аҳоли ва корхоналарнинг бўш маблағларини хусусийлаштириш жараёнига жалб этиш масаласи тўла ҳал этилмади. Кичик ва ўрта бизнесни, шахсий тадбиркорликни ривожлантириш борасидаги ишларни тубдан яхшилаш зарур.

Эндиги вазифа эришилган ютуқларимизни бой бериб қўймаслик. Ислоҳотлар ўсиш, ривожланиш жараёнининг янада изчил ва муқаррар тус олишига, халқимиз турмуши яна ҳам фаровонлашишига хизмат қилиши лозим.

Йиғилишда республика Олий Мажлиси Раиси Э. Халилов, Бош вазир Ў. Султонов, Президентнинг Давлат маслаҳатчилари, Олий Мажлис Раисининг ва Бош вазирнинг ўринбосарлари қатнашди.

(ЎзА).

А. ТЎРАЕВ олган суратлар.

ПРЕЗИДЕНТ ҲУЗУРИДА ҚАБУЛ

Ўзбекистон Республикаси Президенти Ислом Каримов 17 феврал куни «ДЭУ» компаниялари гуруҳининг раҳбари Ким У Жунгни қабул қилди.

Давлатимиз раҳбари меҳмонни диёримизга ташрифи билан қутлар экан, «ДЭУ» билан ўзаро манфаатли алоқалар кўлами тобора кенгайиб бораётганидан мамнуният изҳор этди.

— Сиз раҳбарлик қилаётган компаниялар гуруҳи Ўзбекистоннинг яқин ҳамкорларидан биридир, - деди, жумладан, Ислом Каримов. - Шубҳа йўқки, ана шундай ҳамкорлик муносабатларини бугунги замон руҳига ҳамоҳанг тарзда янада ривожлантириш ҳар икки томон учун бирдек манфаат келтиради.

Президентимиз ўзаро ҳамкорлик истиқболлари, хусусан, амалга оширилиши мўлжалланаётган янги лойиҳалар хусусидаги фикрларини баён этди.

Мулоқот чоғида «ЎзДЭУавто» қўшма корхонасида автомобилларнинг янги моделларини ишлаб чиқаришни йўлга қўйиш, автомобиллар двигателлари ва уларнинг яна қатор бутловчи қисмларини мамлакатимизда тайёрлаш, шунингдек, енгил саноат соҳасидаги алоқаларни янада ривожлантиришни кўзда тутадиган лойиҳалар юзасидан ўзаро фикр алмашилди.

Қабул маросимида Ўзбекистон Республикаси Бош вазирининг ўринбосари Л.Ахметов, Тошкент шаҳар ҳокими К.Тўлаганов, «Ўзавтосаноат» уюшмаси раиси Қ.Парпиев қатнашди.

/ЎзА/

КЕЛАЖАКНИ ЖАСОРАТЛИ ОДАМЛАР ҚУРАДИ

ПРЕЗИДЕНТ ИСЛОМ КАРИМОВНИНГ ЎЗБЕКИСТОННИ ИЖТИМОИЙ-ИҚТИСОДИЙ РИВОЖЛАНТИРИШНИНГ 1998 ЙИЛГИ ЯКУНЛАРИ ВА 1999 ЙИЛДА ИҚТИСОДИЙ ИСЛОҲОТЛАРНИ ЧУҚУРЛАШТИРИШНИНГ ЭНГ МУҲИМ УСТУВОР ЙЎНАЛИШЛАРИГА БАҒИШЛАНГАН ВАЗИРЛАР МАҲКАМАСИ МАЖЛИСИДА ҚИЛГАН МАЪРУЗАСИ

Ҳурматли мажлис қатнашчилари!

Барчангизга маълум: ўтган йилнинг декабр ойида вилоят, туман ва шаҳар ҳокимлари иштирокида бўлган кенгашда 1998 йилда Ўзбекистонни ижтимоий-иқтисодий ривожлантиришнинг асосий якунларини кўриб чиққан эдик. Шу боис, бугун мамлакатимиз иқтисодий ва ижтимоий тараққиётининг ўтган йилги барча кўрсаткичлари ва суръатлари хусусида батафсил тўхталишга ҳожат йўқ деб ўйлайман.

Айни вақтда, 1999 йилда иқтисодиётимизни ривожлантиришнинг устувор йўналишларини аниқ белгилаб олиш заруратидан келиб чиққан ҳолда, ўтган йилда эришилган энг муҳим натижаларга яна бир карра назар ташлаш, уларни янада чуқурроқ таҳлил қилиш эҳтиёжи туғилмоқда. Чунки бу кўрсаткичлар жорий йилда амалга оширилиши мўлжалланган ислоҳотлар дастурига асос бўлиб хизмат қилади.

Шу билан бирга белгиланган мақсадларимиз йўлида тўғаноқ бўлаётган сабабларни ҳам аниқлаш, уларни бартараф этиш чора-тадбирларини белгилаб олиш муҳим аҳамиятга эга.

Ўтган йили қўлга киритилган ижобий натижалар ҳақида гапирар эканмиз, мен қуйидаги ютуқларни алоҳида таъкидлаган бўлар эдим.

Биринчидан, мамлакатимизда макроиқтисодий барқарорликни янада мустаҳкамлашга қадам қўйилди, иқтисодиётни изчил ўстириш стратегиясини амалга ошириш учун пухта шарт-шароит, замин вужудга келтирилди.

1998 йили ички ялпи маҳсулот ишлаб чиқариш ҳажми 4,4 фоиз, шу жумладан, саноат ишлаб чиқариши 5,8 фоиз, қишлоқ хўжалиги маҳсулотлари етиштириш ҳажми 4 фоизга ортди. Ўтган йил мобайнида, аввалги йиллардаги каби, молия ва банк тизимини, пул айланишини мустаҳкамлаш бўйича қатъий ва изчил сиёсат юргизилди. Бу эса йилни аввал тасдиқланган макроиқтисодий кўрсаткичлар доирасидан чиқмаган ҳолда якунлаш имконини берди. Ойлик ўртача инфляция кўрсаткичи 1,9 фоизни ташкил этди. Марказий банкнинг қайта молиялаш ставкаси ойига 3 фоиздан ошмади.

Инвестиция лойиҳаларини амалга оширишга йўналтирилган кредит маблағлари улуши сезиларли даражада кўпайди. Йил мобайнида узоқ ва ўрта муддатли кредитлар салмоғи 49,2 фоиздан 56 фоизга кўтарилди.

Иккинчидан, шу нарсага алоҳида эътиборингизни қаратмоқчиманки, 1998 йилда мамлакатимизнинг ёқилғи ва дон мустақиллигини мустаҳкамлаш йўлида яна бир салмоқли қадам қўйилди. **Биз бугунги кунда ўзимизни барча энергетика ресурслари билан тўла таъминлашга эришдик.**

1998 йилда мамлакатимизда бошоқли дон, айниқса, буғдойдан юқори ҳосил олинди. Яъни, 3,5 миллион тонна ёки 1997 йилдагидан 15,4 фоиз кўп буғдой ҳосили олинди. Бу нафақат республика аҳолисини ун ва нон билан узлуксиз таъминлаш, балки жорий йилда ғалла муаммосини мутлақо янгича ҳал этиш имконини беради. Биз бу ютуқда, аввало, ижтимоий барқарорлигимизнинг гаровини, кафолатини кўрамиз. Энди биз халқимизни дунёда рўй берадиган ҳар қандай инқироз ва фалокатлардан ишончли ҳимоя қила оламиз.

Учинчи ютуғимиз. 1998 йилда ички бозорни зарур озиқ-овқат маҳсулотлари ва истеъмол моллари билан барқарор равишда тўлдириб борилди. Чакана савдо ҳажми 16 фоиз ўсди. Бунга кўп жиҳатдан ўзимизда истеъмол товарлари ишлаб чиқаришни йўлга қўйиш ҳисобидан эришилди. Саноат маҳсулоти умумий ҳажми 5,8 фоиз ўсиши билан, истеъмол моллари ишлаб чиқариш 7,2 фоиз кўпайди. Макарон, ёрма, консервалар, гўшт, балиқ, дори-дармон каби муҳим ҳаётий аҳамиятга эга бўлган маҳсулотлар ишлаб чиқариш ҳажми ортди ва уларнинг турлари кўпайди.

Тўртинчидан, 1998 йилда иқтисодиётда таркибий ўзгаришларни амалга ошириш, ишлаб чиқариш қувватларини замонавийлаштириш ва техник жиҳатдан қайта жиҳозлаш, иқтисодиётни изчил ривожлантириш учун пухта пойдевор яратиш борасида муҳим тадбирлар амалга оширилди.

Иқтисодиётга жалб этиладиган инвестициялар ҳажми сезиларли даражада ортди. **1998 йилда 1.3 миллиард долларга яқин чет эл сармоялари ўзлаштирилди. Бу аввалги йилдагига нисбатан 22,6 фоиз кўпдир.**

Иқтисодиётимизга ётқизилган барча сармояларда чет эл инвестициялари ҳажми 20 фоизни ташкил этди. Бир қатор янги ва йирик иншоотлар ишга туширилди. Шўртан газ кимё комплекси, Хўжаобод ер ости газ омбори қурилишлари, Фарғона нефтни қайта ишлаш заводини таъмирлаш каби нефт-газ тармоғидаги инвестиция лойиҳалари фаоллик билан амалга оширилмоқда.

«ЎзДЭУавто» акционерлик бирлашмаси учун бутловчи маҳсулотларни ўзимизда ишлаб чиқаришни йўлга қўйиш ва телекоммуникация тармоғини техник жиҳатдан қайта жиҳозлаш борасида ҳам бир қатор тадбирлар амалга оширилмоқда. Қўнғирот сода заводи, Қизилқум фосфорит комбинатининг ва Андижон биокимё заводидаги спирт ишлаб чиқарувчи қувватларнинг иккинчи навбати, Ангрендаги каолин фабрикасининг биринчи навбатини қуриш, Тошкент, Бухоро, Самарқанд ва Урганч аэропортларини тубдан қайта таъмирлаш ишлари кенг кўламда давом этмоқда.

Биз учун янги, ҳаётий аҳамиятга молик транспорт коммуникацияларини қуриш, мавжуд темир йўлларни электрлаштириш, Тошкент-Андижон-Ўш-Қашқар автомобил йўлининг Қамчиқ довонидан ўтувчи қисмини реконструкция қилиш, шунингдек, Ўзбекистоннинг жаҳон бозорига чиқишини таъминлайдиган ТРАСЕКА лойиҳасини рўёбга чиқариш борасида амалга оширилаётган ишлар муҳим аҳамиятга эгадир.

Бешинчидан, 1998 йил давомида юритилган валюта сиёсати бир қатор стратегик вазифаларни ҳал этиш имконини берди: Ташқи савдо оборотида 240 миллион АҚШ доллари ҳажмида ижобий сальдо бўлишига эришилди. Мамлакат олтин-валюта заҳирасининг ўсиши таъминланди. Биржадан ташқари валюта бозорининг роли кенгайди ва мустаҳкамланди.

Барчангизга маълумки, 1998 йил мамлакатимизда Оила йили деб эълон қилинган эди. Шу муносабат билан оила манфаатларини таъминлаш мақсадида махсус давлат дастури ишлаб чиқилди ва муваффақиятли амалга оширилди.

Жумладан, оилавий муносабатларнинг ҳуқуқий асослари мустаҳкамланди, оила манфаатларини, оналик ва болалик ҳуқуқини қонуний жиҳатдан янада муҳофаза қилиш бўйича қатор чора-тадбирлар амалга оширилди. Оила соғлиғини сақлаш ва унинг иқтисодий манфаатларини ҳимоя қилиш учун зарур шарт-шароитлар яратилди.

Оилага хизмат қилувчи инфраструктура (айниқса қишлоқ жойларида) сифат жиҳатидан янги даражага кўтарилди. Оиланинг маънавий-ахлоқий асосларини такомиллаштириш ва маданий манфаатларини таъминлаш борасида бир қанча ишлар қилинди. Буларнинг бари оилани мустаҳкамлаш, унинг моддий аҳволини яхшилаш, ўсиб келаётган соғлом авлодни тарбиялаш учун шарт-шароит яратиш, мамлакатимизнинг ижтимоий-сиёсий ҳаётида оиланинг ўрни ва таъсирини кучайтириш имконини берди.

Ўтган йил натижаларини умумлаштирар эканмиз, эришган энг катта ютуғимиз, аввалламбор **одамларнинг ижтимоий ва иқтисодий фаоллиги ўсиши, тафаккури ва руҳияти, ҳаётга муносабати ўзгариши десак, асло муболаға бўлмайди.**

Бугун бошқарув тизимига юқори билимли, яхши малакали, ўтказилаётган ислоҳотларнинг моҳиятини тўғри тушунадиган мутлақо янги одамлар келмоқда. Муҳими, халқнинг ўзи ислоҳотлар жараёнининг фаол иштирокчисига айланмоқда. Бунга кўп жиҳатдан маориф тизимидаги ислоҳотлар, Кадрлар тайёрлаш бўйича Миллий дастурнинг амалга оширилиши омил бўлмоқда.

Ҳурматли юртдошлар!

Ўтган йил якунларини танқидий нуқтаи назардан баҳолаганда, йил мобайнида йўл қўйилган кўпгина камчилик ва хатолар, олдимизда турган муаммо ва нуқсонлар бизни ташвишга солмоқда. Аввалламбор шуни таъкидлашимиз керакки, биз айрим макроиқтисодий кўрсаткичлар бўйича мўлжалланган даражага чиқа олмадик. Кўплаб корхоналар ўзлари учун белгиланган экспортга маҳсулот чиқариш вазифасини уддалай олмади.

Кўрилган чора-тадбирларга қарамай, ўзаро тўловлар муаммосига барҳам бериш вазифаси ҳал этилмади. Ҳамон муддати ўтиб кетган дебиторлик ва кредиторлик қарзлари ҳажми кўплигича қолмоқда. Бу, айниқса, «Ўзнефтмаҳсулот» корпорацияси, маиший хизмат кўрсатиш соҳасида, Энергетика вазирлиги, «Ўзкимёсаноат» уюшмаси тасарруфидаги корхоналарга тегишлидир.

Шунингдек, «Ўзэлтехсаноат», «Ўзбекенгилсаноат» уюшмалари, Қишлоқ ва сув хўжалиги вазирлиги ва бошқа тармоқларга қарашли корхоналарнинг молиявий аҳволи мураккаблигича қолмоқда. Айниқса, 300 га яқин корхона йилни 7,2 миллиард сўм миқдоридаги зарар билан якунлагани ачинарли ҳолдир.

Ўтган йили «Ўзбек ипаги» уюшмаси фаолияти ниҳоятда қониқарсиз бўлди. Ҳукумат даражасида махсус қарор қабул қилиниб, мамлакатимиз учун ғоят муҳим аҳамиятга эга бўлган бу тармоқ «Ўзбекенгилсаноат» таркибидан чиқарилиб, унга мустақил мақом берилган эди. Бироқ, тармоқ раҳбарияти ишни кўнгилдагидек ташкил эта олмади. Ишлаб чиқариш ҳажми 17,6 фоиз, халқ истеъмоли моллари ишлаб чиқариш эса 15,3 фоиз камайишига йўл қўйилди.

Ипак хомашёси иплари ишлаб чиқариш икки баробар, шойи матолар 60 фоиз, тикув маҳсулотлари 22,6 фоиз камайиб кетди. Уюшма бугунги кунда бюджетга тўловлар бўйича 372 миллион сўм, иш ҳақини тўлаш бўйича эса 104 миллион сўм қарз бўлиб қолди.

Ана шундай камчиликлар учун уюшманинг юқори лавозимдаги раҳбарларини ишдан четлатишга мажбур бўлдик. Бу тармоқни замонавий фикрлайдиган кадрлар билан мустаҳкамлаш борасида ишларни давом эттириш керак.

Ўтган йили аҳоли ва корхоналарнинг бўш маблағларини хусусийлаштириш жараёнига кенг жалб этиш масаласи ҳам кўнгилдагидек бўлмади. Айниқса, тўғридан тўғри чет эл сармояларини жалб этиш борасидаги ишлар яхши ташкил этилмади.

Кичик ва ўрта бизнесни, шахсий тадбиркорликни ривожлантириш борасидаги ишларни ҳам тубдан яхшилаш талаб қилинади.

Жанубий-Шарқий Осиё ва Россияда рўй берган молиявий инқироз, умуман, жаҳон иқтисодиётида вужудга келган вазият биз учун ҳам сезиларли муаммоларни келтириб чиқарди. Жаҳон бозорида биз чиқарадиган маҳсулотлар коньюктураси кескин пасайиб кетди. Жаҳон миқёсидаги молиявий инқироз натижасида муҳим минерал-хомашё ресурслари ва стратегик хомашёлар нархи пасайиши давом этди.

Шу жумладан, ҳозирги вақтда мамлакатимиз экспорт салоҳиятининг асоси бўлган - пахта, қимматбаҳо ва рангли металлар, минерал ўғитлар ва бошқа маҳсулотларнинг жаҳон бозорида нархлари тушиши бизга қандай таъсир кўрсатгани ҳақида гапириб ўтиш ортиқча, деб ўйлайман. Шулар ҳисобидан биз 1998 йилда юзлаб миллион доллар зарар кўрганимизни айтиб ўтишга мажбурман. Бу, табиий равишда, валюта тушумларига, тўлов балансига, алоҳида тармоқларни техник жиҳатдан қайта жиҳозлаш ва ривожлантиришга салбий таъсир ўтказди.

Мен илгари ҳам айтган яна бир муаммо ҳақида тўхталиб ўтиш ўринлидир. Бу ўтган йили қишлоқ хўжалигида, айниқса, пахтачиликда рўй берган ноқулай шарт-шароитдир. Обҳавонинг ёмон келиши оқибатида биз пахта хомашёси, қанд лавлаги, сабзавотлар бўйича мўлжалдагидан анча кам ҳосил олдик. Бу эса ўз навбатида, қайта ишлаш корхоналарининг ва улар билан боғлиқ бошқа соҳаларнинг фаолиятига, шунингдек, асосий макроиқтисодий кўрсаткичларнинг ривожига ҳам ўз салбий таъсирини ўтказди.

Шу муносабат билан олдимизда мураккаб вазифа турибди: биз жаҳон нархларининг тушиб кетиши ва 1998 йилда пахта ҳосилининг камайиши оқибатида кўрган заримизнинг ўрнини қоплаш йўллари ва манбаларини излаб топишимиз керак.

Пахта нархи даражаси тушиб кетиши оқибатида бизнинг пахта етиштирувчиларимиз, қишлоқ хўжалигида ишловчилар, деҳқонларимиз зарар кўришига, бундан азият чекишига йўл қўя олмаймиз ва бу масала бўйича тегишли чораларни кўрмоқдамиз. Бугунги кунда пахта экспортимизнинг энг муҳим қисми, шундан келиб чиққан ҳолда валюта тушумларининг энг муҳим манбаи эканини унутмаслигимиз керак.

Ҳурматли дўстлар!

Шуни алоҳида таъкидламоқчиманки, мамлакатимиз иқтисодий тараққиётига салбий таъсир ўтказган ташқи сабаблар билан ўз-ўзимиз томонидан йўл қўйилган хато ва камчиликларни заррача бўлсин оқлашга, хас-пўшлашга сабаб бўлмаслиги лозим.

Биринчи навбатда, амалга оширилаётган ислоҳотларнинг самарадорлиги, бу борада бизнинг масъулиятимиз ва ана шу ислоҳотларнинг моҳиятини тушуниш ҳақида қайта-қайта гапиришга тўғри келмоқда. Бу аввало, бошқарувнинг ўрта бўғини раҳбарларига тегишлидир. Кўплаб илғор ғоя ва таклифлар, таъбир жоиз бўлса, ана шу ботқоққа ботиб қолмоқда.

Бугун бизни ўтказилаётган ислоҳотларнинг суръатлари ҳам, уларни амалга ошириш натижасида эришилган натижалар ҳам мутлақо қониқтирмайди. **Мулкка, мулкдорларнинг шаклланишига, уларнинг манфаатларини ҳимоя қилишга бўлган муносабат ниҳоятда секин ўзгармоқда. Ҳолбуки, ана шу муносабат ислоҳотлар самарадорлигининг асосий мезони бўлиб хизмат қилиши лозим.**

Биз шу нарсага қайта-қайта ишонч ҳосил қиляпмизки, қачон корхона ёки хўжалик тепасида ҳақиқий мулкдор пайдо бўлса, қачон мулкдорнинг шахсий манфаатдорлиги, яъни мутлақо янги рағбат ва омиллар кучга кирса - хўжалик фаолиятининг натижалари ҳам мутлақо бошқача бўлиб, юқори даражага кўтарилиши муқаррар. Иқтисодиётимизнинг жуда кўп тармоқ ва соҳаларидан бу ҳақиқатни тасдиқловчи мисоллар келтириш мумкин.

Мисол учун қишлоқ хўжалигини олайлик. Бугунги кунда баъзи бировлар бу тармоқдаги натижаларнинг пастлигини турли хил, гўёки бизга боғлиқ бўлмаган турли сабаблар билан боғлашга уринмоқда. Лекин шу нарсага эътибор беринг, ўтган йили Наманган вилояти Тўрақўрғон тумани Ибрат номидаги жамоа хўжалиги ҳар гектар ердан 36,5 центнердан бошоқли дон ҳосили олди. Айни пайтда мана шу хўжалик ҳудудида жойлашган Шукуров фермер хўжалигида эса бу кўрсаткич 55 центнерни ташкил этди.

Агар, Бухоро вилояти Шофиркон тумани Мансур Одилов номидаги жамоа хўжалигида пахта ҳосилдорлиги гектаридан 24,8 фоизни ташкил этган бўлса, хўжаликнинг шундоқ ёнида жойлашган, тупроқ-иқлим шароити бир хил бўлган «Чўлибобо» фермер хўжалигида ҳар гектар ердан 44 центнердан пахта ҳосили олинди.

Бу ҳол мулк кимга қарашлилиги, ишлаб чиқарилган маҳсулотнинг ҳақиқий хўжайини ким бўлиши нақадар муҳим аҳамиятга эга эканини ўзи яққол кўрсатмайдими?

Саноатдан ҳам худди шундай мисолларни кўплаб келтириш мумкин. Мулкка муносабат ўзгариши қандай натижалар беришини қуйидаги мисоллар ҳам тўла тасдиқлайди. Давлат мулк қўмитасининг қарорига мувофиқ, 1998 йилнинг апрел ойида Самарқанд вилояти Пахтачи туманидаги «Пахтачисут» акционерлик жамияти хусусий корхонага айлантирилган эди. Бир йил давомида бу ерда маҳсулот ишлаб чиқариш ҳажми таққослама нархларда 33,3 миллион сўмликдан 64,4 миллион сўмликка, бошқача айтганда, деярли икки баравар ортди. Сут 2,5 баробар, мол ёғи 15 фоиз, пишлоқ 17 фоиз кўпайди. Фойда ҳажми эса 1,5 миллион сўмдан 7 миллион сўмга етди.

Яна бир мисол. Олмалиқдаги синтетик пояндоз мато ишлаб чиқарадиган «Тафтинг» акционерлик жамияти кейинги тўрт йил мобайнида янги шароитларга

(Давоми 2-бетда).

Ўзбекистон мусулмонларига мурожаатнома

Муҳтарам юртдошлар!

Ислом дини - одамларни доимо яхшиликка, эзгу ишларга чорлаб келгани туфайли асрлар мобайнида юксак маънавият ва миллий анъаналаримиз мустаҳкамланишига хизмат қилиб келган. Элимиз имон-эътиқодининг бутунлиги жамият маънавий поклиги гаровидир.

Давлат фуқароларининг эътиқод ва ҳақ-ҳуқуқларига катта ҳурмат-эҳтиром билан қараётган бир пайтда биз, диндорлар ҳам бунга жавобан давлат қонун-қоидаларига оғишмай амал қилиб, раҳбариятимиз олиб бораётган одилона тинчлик сиёсатини якдиллик билан қўллаб-қувватламоғимиз даркор.

Афсуски, сўнгги пайтларда пок динимиздан ғаразли мақсадларда фойдаланувчилар пайдо бўлиб қолди. Булар хориждан юртимизга кириб келган турли хил бузғунчи оқимлар, дин ниқоби остидаги экстремистлар, мутаассиб ақидапарастлардир. Ўзларининг ғаразли мақсадларини рўёбга чиқариш учун улар турли йўллар билан халқимизга, айниқса, фарзандларимизга ўз таъсирини ўтказишга ҳаракат қилмоқдалар.

Биз бу каби ҳолатларга чек қўйишимиз, муқаддас динимизга ёт бўлган оқимлар пайини қирқиб, уларнинг ҳар қандай уринишларига кескин ва муросасиз кураш олиб бормоғимиз лозим. Мутаассиб ақидапарастлар ва динимизга бегона оқимларга нисбатан бепарво, лоқайд бўлишга сира ҳаққимиз йўқ. Биз бу йўлда доимо собитқадам туриб, динимиз софлигини, Ватанимиз осойишталигини сақлаш, юртимизда тинчликни барқарор этишдек муқаддас ишга доимо содиқмиз.

Биз куни кеча Тошкент шаҳрида бўлиб ўтган фожиали воқелар ташкилотчилари ва уларнинг раҳномоларини кескин қоралаймиз. Улар ўз жазоларини, албатта, бу дунёда ҳам, охиратда ҳам олишларига аминмиз. Ўзбекистон мусулмонлари идораси бу машъум воқеа оқибатида ҳалок бўлган бегуноҳ юртдошларимизнинг оила аъзолари ва яқинларига чуқур таъзия изҳор этади. Вафот этганларни Аллоҳ ўз раҳматига олган бўлсин!

Мустақиллик пойдеворини янада мустаҳкамлаш учун, юртимизда тинчлик ва осойишталик барқарор бўлиши учун барчамиз масъулмиз. Биз, дин аҳли имон-эътиқод, инсоф, меҳру оқибат ва эл-юрт фаровонлиги ҳамда ҳукуматимиз олиб бораётган одилона тинчлик сиёсатини кенг тарғиб-ташвиқ қилишга бор кучимизни сафарбар этамиз.

Аллоҳ таоло халқимизга тинчлик, хотиржамлик, тавфиқу ҳидоят ато этсин! Йўлбошчимиз Ислом Каримовнинг умрлари узоқ бўлсин, олиб бораётган барча ишлари истиқболли ва барокатли бўлишида Яратганнинг ўзи мададкор бўлсин!

Ўзбекистон мусулмонлари идораси

КЕЛАЖАКНИ ЖАСОРАТЛИ ОДАМЛАР ҚУРАДИ

(Боши 1-бетда).

сира мослаша олмади. Жамиятнинг 1998 йил 1 чорагидаги қарзлари 30 миллион сўмдан ошиб кетди. Ишчилар 8 ойдан ортиқ вақт мобайнида иш ҳақи ололмадилар. Охир оқибатда корхона банкрот деб эълон қилинди ва «Долон» хусусий корхонасига (раҳбари Қодиров) сотиб юборилди.

Янги раҳбар иқтисодда қатъий тартиб ўрнатди. Ортиқча бошқарув бўғинларини йўқотди, технологияни такомиллаштирди. Ишлаб чиқариш билан боғлиқ бўлмаган харажатларни кескин қисқартирди. Бозор маркетингини ўрганиб чиққач, ўзимизда патент олган технологияни асос этган ҳолда, ишлаб чиқарилаётган маҳсулотлар ассортиментини ўзгартирди.

Натижада қисқа вақт ичида яхши сифатли, ички бозорда ҳам, республикамиз ташқарисида ҳам харидоргир бўлган маҳсулот олишга эришилди. Бюджет ва кредиторлар олдидаги қарзлар тўланди. Иш ҳақи ўз вақтида олина бошлади. Йил якунларига кўра олинган 1 миллион сўмдан ортиқ фойда ишлаб чиқаришни замонавий ускуналар билан қайта жиҳозлашга йўналтирилди.

Бу мисол ҳам, агар корхона тепасига мулкдор, ҳақиқий хўжайин келса, нималарга эришиш мумкинлигини яққол кўрсатиб турибди. Биз доимо **ҳамма даражада маркетинг тадқиқотларини ташкил этиш билан жиддий шуғулланиш зарурлигини таъкидлаймиз. Бироқ бу борада амалда жуда оз иш қилинмоқда. Ички ва ташқи бозорларнинг тараққиёт тамойилларини яхши билмаслик натижасида корхоналар, қўйингки, бутун мамлакат катта зарар кўрмоқда**. Айрим тармоқ ва корхоналарнинг ишлаб чиқарган маҳсулотлари рақобатга бардош беролмаслиги оқибатида ўз харидорини тополмай омборларда ётибди.

1999 йилнинг 1 январигача бўлган ҳолатга кўра тайёр маҳсулот қолдиғи ўсиб бориб, 53,5 миллиард сўмликка етди. Айниқса, «Ўзқишлоқхўжаликмаш-холдинг», «Ўзкимёсаноат», «Ёғмойтамакисаноат», «Ўзмевасабзавотузумсаноат-холдинг», «Озиқовқатсаноат» ва бошқа уюшмаларда тўпланиб қолган маҳсулот ҳажми тез ўсиб бормоқда.

Маркетинг тадқиқотларини ташкил этиш яхши йўлга қўйилмагани, ташқи бозорлар конъюктурасини билмаслик, ишлаб чиқарилаётган маҳсулотнинг рақобатбардошлигини ошириш бўйича ўз вақтида чора-тадбирлар кўрилмагани туфайли мамлакатимиз бўйича марказлашмаган ҳолда экспортга маҳсулот чиқариш топшириғи атиги 45 фоиз бажарилди. Бу борада «Ўзгўштсутсаноат», «Ўзавтосаноат», «Ўзкимёсаноат», «Озиқовқатсаноат», «Ўзмевасабзавотузумсаноат-холдинг», «Ўзқурилишматериаллари» уюшмаларида қолоқликка йўл қўйилди.

«Тоштекстилмаш» ҳиссадорлик жамияти яқингача ҳам ватанимиз машинасозлигининг дарғаси ҳисобланар эди. Бироқ ҳозирги бозор муносабатлари шароитида унинг раҳбарияти (бош директор Хейлик) ишлаб чиқаришни тўғри йўналишга сололмади. Маркетинг тадқиқотларининг йўқлиги, хорижий шериклар топа билмаслик чет эл бозорларини бутунлай йўқотишга олиб келди.

Корхонада буюртмалар портфели шаклланмагани, мамлакатимиздаги асосий буюртмачилар - замонавий тўқув дастгоҳлари ва эҳтиёт қисмларга эҳтиёжи бўлган енгил саноат корхоналаридан буюртмалар тушмаётгани ҳам шулар ҳисобидан.

Буюртмалар йўқлиги натижасида корхонанинг ишлаб чиқариш қувватидан атиги 20 фоиз атрофида фойдаланилмоқда. Табиийки, корхона йилни зарар билан якунлади. Ўйлайманки, биз **мана шу ва шунга ўхшаш корхоналар фаолиятининг тагига етиб боришимиз ва тегишли чоралар кўришимиз зарур.** Шу мақсадда Бош вазир Ўткир Султонов бошчилигида махсус комиссия тузиш керак. Комиссия бундай корхоналарнинг келажагини ҳал қилиш, керак бўлса уларни банкрот деб эълон қилиш ҳақида қарор қабул қилсин.

Турли корхоналарнинг иш фаолиятини таҳлил қилиш шуни кўрсатмоқдаки, қаерда раҳбарлар маркетинг билан жиддий шуғулланса, яъни чиқарадиган маҳсулотини сотадиган бозорини чуқур ўрганса, ўша ерда иш бир маромда изчил давом этмоқда, фойда кўрилмоқда, ишчилар ўз дивидендларини, иш ҳақларини вақтида олмоқда.

Мисол учун «Навоийазот» ишлаб чиқариш бирлашмасида (Бош директор Ҳасанов) ишлаб чиқарилаётган маҳсулотни сотиш ҳажмларини кўпайтиришга имкон берадиган аниқ маркетинг дастури ишлаб чиқилган. Агар, 1996 йилда атиги 90 тонна нитрон толаси сотилган бўлса, 1997 йилга келиб бу кўрсаткич 3,4 минг тоннага, ўтган йили эса 5,7 минг тоннага етди. Натижада нитронни сотишдан тушадиган маблағ 1996 йилда 108 минг АҚШ долларини ташкил этган бўлса, 1998 йилга келиб бу кўрсаткич 6,1 миллион АҚШ долларига етди.

Кўплаб корхоналарда ишлаб чиқаришни янги техника воситалари билан қайта жиҳозлаш ва модернизация қилиш, зарур маблағ ва молиявий таъминот манбааларини қидириб топиш борасидаги ишлар ҳам талаб даражасида эмас.

Тажриба шуни кўрсатмоқдаки, қаерда ишлаб чиқаришни модернизация қилиш, яъни замон талаби даражасига кўтариш ишлари амалга оширилган бўлса, ўша ерда рақобатбардош маҳсулот ҳажми кўпайиши билан бирга, молиявий кўрсаткичлар ҳам сезиларли даражада яхшиланиб бормоқда. Ва, аксинча, қаерда модернизациялаш йўлга қўйилмаган бўлса, ўша ерда сотилмай ётган маҳсулот ҳажми тез суръатлар билан кўпайиб бормоқда, айланма маблағлар етишмаслиги кескин муаммо бўлиб қолмоқда. Бир мисол. 1997 йилда япон грантлари доирасида «Шаҳрисабз консерва» ҳиссадорлик жамиятида хорижга сотишга мўлжалланган помидор пасталарини чиройли идишларда қадоқлаб берадиган линия ўрнатилдики, бу мазкур маҳсулотга талабни ошириб, импорт ҳажмининг кўпайишига олиб келди. 1997 йилда корхона экспортга 463 минг долларлик маҳсулот чиқарган бўлса, 1998 йилда экспорт ҳажми 2,4 миллион долларга етди ёки 5 баробар кўпайди. Корхона дебиторлик қарзларидан бутунлай қутулди.

Англиялик ҳамкорлар билан корхона базасида табиий шарбат ишлаб чиқариш ва уни «Тетра Пак» қоғоз қутичаларига қуйиш, маҳсулотни хорижга сотиш имкониятини берувчи «Мевалар камалаги» қўшма корхонаси ташкил этилди. Айни кунда нафақат мамлакатимизда, балки хорижда ҳам Шаҳрисабз шарбатларига талаб катта. 1998 йил Халқаро кўргазмаларда мазкур корхона маҳсулотлари учта олтин медаль олгани фикримизнинг ёрқин далилидир.

Қани, шу залда ўтирган ҳоким ва вазирлар, бирлашмалар раҳбарлари, сизлар айтинглар: қачонгача бундай тадбир ва таъбирларни сизларга тарғибот ва ташвиқот қилиб ўтиришим керак? Жавоб бериш вақти келмадими?

Қачон жойдаги ҳукумат ҳудудий органлари ва корхона раҳбарлари инвестор излаш билан мутлақо жиддий шуғулланади? Ва улар билан тил топиб, уларни чорлаб, керак бўлса қулоғидан тортиб, ўз юрти ва ҳудудига олиб киради?

Минг афсуски, жойларда мутлақо тескари аҳволни кўриш мумкин. Хорижий инвесторларнинг ўзлари югуриб-елиб ҳамкор излашади, ўзининг имкониятларини таклиф қилади. Биз эса ноз қиламиз. Чет эллик инвесторлар айрим ҳолларда баъзи бир идора ва корхона раҳбарларининг жиноятқорона, мен бу гапни алоҳида маъно бериб айтмоқчиман, жиноятқорона совуққонлигига, тўрачилигига, сансалорлигига дуч келмоқда.

Ишлаб чиқаришни замонавийлаштириш сув-ҳаводек зарур бўлиб турган бир шароитда айрим идоралар йиллик инвестиция режаларини барбод қилмоқда. Масалан, «Ўзэлтехсаноат» уюшмаси йиллик инвестиция ҳажмининг атиги 3, «Ўзқишлоқхўжаликмаш-холдинг» 3, «Ўзбекмебель»1,5, «Ўзолмосолтин» 1,8 фоизини ўзлаштирди, холос.

Бундай кўнгилсиз ҳодисалар сабабини мутасадди органлар синчиклаб ўрганиши, мазкур тизим раҳбарлари ўз жавобгарлигини сезишлари керак.

Ишлаб чиқаришни модернизациялаш суръатларининг пастлигини кўплар маблағ йўқлиги билан изоҳлайди. Аслида шундаймикин? Дейлик, нега корхоналарнинг акцияларини эркин сотиш, аввало хорижий инвесторларга сотиш эвазига қўшимча маблағ олиш имкониятидан мутлақо фойдаланилмаяпти?

Акция пакетлари ҳажмини белгиланган талаблар даражасига келтириш жараёнида эркин сотишга, шу жумладан хорижий инвесторларга сотишга мўлжалланган акциялар ҳажми 57 миллиард сўмга ўсди. Лекин шунга қарамасдан бор-йўғи 8,8 миллиард сўмлик акция сотилди. Бу ялпи акция ресурсларининг 15,4 фоизини ташкил этади, холос.

Энг кам миқдорда сотилган акциялар «Ўзқишлоқхўжаликмаш -- холдинг», «Ўзэлтехсаноат», «Ўзмашсаноат», «Ўзбекенгилсаноат», «Ўзтранспортқурилиш», «Ўзбекистон почта ва телекоммуникация агентлиги» ҳиссасига тўғри келмоқда.

Бир сўз билан айтганда, ишлаб чиқаришни техник жиҳатдан қайта жиҳозлашнинг реал манбалари бор. Лекин биз улардан оқилона фойдаланмаяпмиз.

Рақобат муҳити, самарали ва таъсирчан бозор инфратузилмасини тузишга эътибор берилмаяпти. Ярмарка савдоси ўта бўш ташкил этилган.

Товар ишлаб чиқарувчилар билан истеъмолчилар ўртасида боғловчи бўғин бўлган товар-хомашё биржаларининг таъсири сезилмаяпти. Айрим товар ишлаб чиқарувчиларнинг яккаҳокимлигига чек қўйиш, нархларни арзонлаштиришнинг йўлларини излаш мазкур идоранинг бевосита вазифаси эмасми?!

Яна бир бор шунга иқрор бўлишимиз шарт. Камчиликларнинг сабабини суриштирсанг чиқаверади. Лекин уларнинг барчаси пировард натижада **кадрларнинг профессионал тайёргарлигига ва қобилиятига, масъулиятни ҳис этишига, замонавий менежмент, маркетинг сир-асрорларини нечоғли эгаллаб олганига, янги бозор шароитида ишлай билиши, мустақил қарорлар қабул қилиши зиммасига масъулият ола билиш лаёқатига, керак бўлса жасоратига бориб тақалади.**

Кўпгина ташкилот ва корхоналарнинг ночор аҳволга тушиб қолганининг ҳақиқий сабаби ва илдизи айнан мана шундадир.

Муҳтарам мажлис қатнашчилари!

Жорий йилдаги вазифаларимиз ҳақида алоҳида тўхталмоқчиман.

1999 йил мазмун ва моҳиятига кўра ижтимоий-сиёсий ҳаётимизда алоҳида ўрин эгаллайди. Бу йилни янги минг йиллик арафасидаги сўнгги зинапояга қиёс этсак асло хато бўлмайди. Шу боис биз учун 1999 йил иқтисодий ислоҳотларнинг стратегияси ва устувор йўналишларини янги XXI асрнинг дастлабки йилларида мамлакатимиз учун мақсад бўлиб қоладиган истиқболларини аниқлаб олиш ўта муҳимдир.

Бошқача айтганда, 1999 йил белгилари 2000-2005 йилларга мўлжалланган чора-тадбирлар дастурига мустаҳкам пойдевор яратиши керак.

Шу муносабат билан мен диққат-эътиборингизни жамиятимизни ислоҳ қилишнинг маъно-моҳиятини ташкил этувчи айрим жиддий масалаларга қаратмоқчиман.

Ислоҳотларимизнинг муҳим жиҳатларидан бири - **ислоҳотлар ислоҳот учун эмас, инсон манфаатлари учун** деган тамойилини — принципини рўёбга чиқаришдир.

Мазкур принципнинг амал қилиши деганда биз нимани тушунишимиз керак? Жавоб аниқ. Одамлар ислоҳотларнинг амалдаги самарасини ҳис этиб, **ўз манфаати, истиқболи учун қилинаётган ҳар бир саъй-ҳаракатни кўриб-сезиб турсин.**

Мазкур пировард мақсадга эришиш, зарур шарт-шароитларни шакллантириш учун ўтган йиллар мобайнида кенг кўламли ишлар амалга оширилди. Сўнгги 3 йил мобайнида макроиқтисодий ва молиявий барқарорликка эришибгина қолмай, иқтисодий юксалиш учун реал шарт-шароитлар яратилди.

Иқтисодиётимизнинг бошқарув заминини ва тизимини ислоҳ қилиш ва такомиллаштириш, устивор тармоқларни изчил ривожлантириш натижасида 1997 йилдан бошлаб ялпи ички маҳсулотнинг аҳволи жон бошига нисбатан ўсиши, бинобарин, халқнинг турмуш даражаси юксалаётгани кўзга ташлана бошлади.

Энди шундай қилиш кераккки, бу ютуқларимизни бой бериб қўймайлик, аксинча, ўсиш, ривожланиш жараёни изчил ва муқаррар тус олсин, шунинг ҳисобидан ҳаётимиз тобора барқарорлашсин.

Энг муҳими, мазкур жараёнларнинг баракали таъсири туфайли аввало аҳоли даромади барқарорлашмоғи керак. 1999 йил бу борада алоҳида ўрин тутмоғи зарур. Энг муҳими, мамлакатимиз аҳолисини молиявий ва иқтисодий тангликлар туфайли ён-атрофимизда содир бўлаётган ҳар хил ларзалар, бало-қазолардан асрашимиз даркор.

Шу муносабат билан аҳоли ижтимоий ҳимоясини мен 1999 йилнинг биринчи ва энг муҳим устувор вазифаси деб атаган бўлардим.

Ижтимоий ҳимоя ҳақида гапирар эканмиз, биз аввало иқтисодиётимиз барча бўғинларининг изчил ва барқарор ривожини таъминлашни, аҳолининг даромади кам табақаларини, муҳтож оилаларни қўллаб-қувватлашга, жойларда, биринчи навбатда қишлоқларда янги иш ўринлари яратишга қаратилган чора-тадбирлар мажмуини назарда тутамиз. Одамларимиз ҳаётининг моддий базасини мустаҳкамлашни назарда тутамиз.

Шу ўринда хусусий тадбиркорликни, ишбилармонликни ривожлантириш, деҳқон ва фермер хўжаликларини қўллаб-қувватлаш, уларга шароит туғдириб бериш ўта муҳимлигини айтиб ўтмоқчиман.

Юқорида зикр этилганларнинг барчаси оила фаровонлигида, унинг даромади, иш ҳақи, турмуш даражасининг ўсишида ўз ифодасини топмоғи зарур.

Соғлиқни сақлаш тизимини ислоҳ этиш дастурининг бажарилиши, аҳолининг ичимлик суви ва табиий газ билан таъминланиши доимий диққат-эътиборимизда туриши керак.

Шу мақсадда Ҳукуматга ва барча манфаатдор идораларга қишлоқ жойларидаги табиий газ ва ичимлик суви билан таъминланмаган аҳоли пунктларининг аниқ рўйхатини олишни топширмоқчиман. Ва барча имкониятларимиздан келиб чиқиб, мазкур аҳоли пунктларига табиий газ ва ичимлик суви олиб келишнинг аниқ муддатларини белгилаб олишни, қуруқ ваъдалардан амалий ишларга ўтишни мақсадга мувофиқ бўлади деб ўйлайман. Яъни, содда қилиб айтганда, ичимлик суви билан таъминланишда қийинчилик кўраётган ва табиий гази бўлмаган қишлоқлар ва аҳоли пунктлари ўзларига аниқ тасаввур қилишлари керак: уларнинг муаммоси қачон ва қайси муддатларда ечилади?

Ушбу тадбир жадвали ва муддатлари зарур барча моддий, молиявий ресурслар билан таъминланиши, ҳукумат, вилоят, туман ҳокимликлари томонидан қаттиқ назорат остига олиниши керак.

Эътиборингиз учун айтмоқчиман: 1999 йилнинг ўзида ижтимоий соҳага ва аҳолини ижтимоий ҳимоялаш соҳасини молиялашга 282 миллиард сўмдан ортиқ маблағ ажратилмоқда. Бу умумий харажатларимизнинг 47 фоизини ташкил этиб, 1998 йилга қараганда 37 фоиз кўпдир.

Табиийки, аҳоли фаровонлигини ва барқарорлигини мустаҳкамлаш деган мақсадларга етишмоғимиз учун, нафақат иқтисодий соҳани ривожлантириш, авваламбор инсоннинг сиёсий ва маънавий ҳаётини ислоҳ этишни янада чуқурлаштириш, унинг эркинлиги ва танлаш ҳуқуқини таъминлаш, мавжуд имкониятларни рўёбга чиқариш учун зарур шарт-шароитлар яратиш орқалигина эришмоғимиз мумкин.

Иккинчи устувор йўналиш -- ислоҳотларни янада чуқурлаштириш ва 1999 йилда қабул қилинган хусусийлаштириш дастурини амалга ошириш. Мулкни давлат тасарруфидан чиқариш ва хусусийлаштириш, корхоналарни кенг кўламда акциялаштиришнинг ҳал қилувчи босқичи бошланди, биз йирик корхоналарда мулк шаклини ўзгартириш даврига етиб келдик. Бунинг учун зарур ҳуқуқий асослар ҳам, ташкилий ва таркибий шарт-шароитлар ҳам яратилди.

1999 йилда жами 565 та объектни давлат тасарруфидан чиқариш ва хусусийлаштириш кўзда тутилган. Жорий йилда хусусийлаштириш эвазига 26,4 миллиард сўм, жумладан фонд бозорида сотиладиган акциялардан 18,7 миллиард сўм маблағ олишни мўлжаллаяпмиз. Республика ва маҳаллий бюджетларга 17 миллиард сўм атрофида маблағ тушиши керак.

Хусусийлаштиришнинг умумий дастурида чет эл инвесторлари ҳам иштирок этишади. Айни замонда чет эллик ҳамкорларга индивидуал лойиҳалар бўйича 15 та йирик корхонанинг акция пакетларини сотишни ҳам назарда тутганмиз. Фарғона нефтни қайта ишлаш корхонаси, «Навоийазот», «Аммофос» ишлаб чиқариш бирлашмалари, Андижон биокимё заводи, Самарқанд кимё заводи, Тошкент аэропорти, Қизилқум фосфорит комбинати шулар жумласидандир. Бундан ташқари чет эл инвесторлари учун биржа ва нобиржа савдосига 23 та корхонанинг акцияларини қўймоқдамиз. 39 та корхона ва объектларни эса умуман хорижий инвесторларга сотмоқчимиз.

Вазирлар Маҳкамаси, Давлат мулк қўмитаси олди-сотди ишларини қаттиқ назорат остига олсин. Чет эл маблағлари иштирокида хусусийлаштириш режаларини биринчи навбатда амалга оширишимиз керак.

Учинчи устивор йўналиш -- иқтисодиётнинг таркибий жиҳатдан ўзгартириш дастурининг бажарилишини таъминлаш, корхоналарни техник жиҳатдан қайта жиҳозлаш ва модернизациялаш, рақобатбардош ишлаб чиқариш тизимларини бунёд этиш ўта муҳим масаладир.

Ватанимизнинг келажаги, унинг жаҳон хўжалик алоқалари тизимидаги ўрни мана шунга боғлиқ бўлиб турибди.

Чет эл капитали иштирокидаги инвестиция лойиҳаларига ва энг аввало Жаҳон банки, Халқаро молия корпорацияси, Европа тараққиёт ва таъмирлаш банки, Осиё тараққиёт банкига ўхшаган халқаро молия тизимлари лойиҳаларини амалга оширишга алоҳида эътибор бериш зарур.

Шу кунга қадар ҳажми 10 миллиард доллар бўлган чет эл сармоялари иштирокидаги 200 та инвестиция лойиҳалари ишлаб чиқилди ва амалга оширилмоқда. **Биргина 1999 йилнинг ўзида 2 миллиард доллар ҳажмида чет эл сармояларини ўзлаштиришимиз керак. Бу ўтган йилдагига нисбатан 1,5 баробар кўпдир.**

Қайта-қайта айтмоқчиман: чет эл капитали иштирокидаги инвестиция лойиҳаларини ўз вақтида, кам-кўстсиз ўзлаштириш биз учун ор-номус иши бўлиши керак.

Мен бу гапларни аввалambор биз учун стратегик аҳамиятга молик қурилишлар, объектлар жуда зарурлиги учунгина айтаётганим йўқ. Муҳими, жаҳон сармоядорлари бизга сармоя беришяпти, бизга ишонишмоқда! **Биз ана шу ишончни қадрлашимиз, ишончга муносиб бўлганимиз билан фахрланишимиз, узоқ йиллик меҳнат ва қийинчиликлар билан эришилган обрўйимизни ва қадримизни ерга урмаслигимиз керак.**

***Тўртинчи устувор йўналиш* -- бу қишлоқ хўжалигида иқтисодий ислоҳотларни янада чуқурлаштиришдир.**

Вилоят, шаҳар, туман ҳокимлари билан бўлган учрашувда қишлоқ хўжалигида ислоҳотларни чуқурлаштиришнинг асосий йўналишлари, қишлоқ қиёфасини ўзгартириш борасидаги вазифалар, қишлоқ хўжалигига жорий этиш зарур бўлган, бугунги замон талабларига жавоб берадиган янгича иқтисодий, аграр муносабатлар ҳақида батафсил тўхталган эдим.

Яна такрорлайман: қишлоқ хўжалигида ислоҳот ўтказишнинг моҳияти учта мазмунан ягона вазифада мужассамлашган, яъни:

-- деҳқонга ер ва мулкка, жамоа даромадининг муайян қисмига эгалик ҳуқуқини берувчи мулкий пайни жорий этиш;

-- жамоа хўжаликларини қишлоқ хўжалик кооперативлари (ширкатлари)га айлантириш;

-- оилавий пудратни жорий этиш.

Ҳадемай баҳор фасли шабадалари юртимизга кириб келади. Баҳорги ишлар, уларга тайёргарлик ҳақида гапирар эканмиз, авваламбор деҳқонларимизнинг дарду ташвишларини кўзлаб, яна бир бор эътиборингизни қуйидаги масалаларга жалб қилмоқчиман:

биринчидан, деҳқонларимиз билан, хўжаликлар билан ўтган 1998 йил учун барча ҳисоб-китобларни якунига етказиш;

иккинчидан, экиш масалаларини пухта ўйлаб, уруғни ҳозирдан тайёрлаб қўйиш;

учинчидан, техникани, экиш агрегатларини шай қилиб қўйиш;

тўртинчидан, яна ва яна бир бор ерга, шўрни ювишга алоҳида эътибор бериш;

бешинчидан, баҳорги юмушларни - экиш мавсумини сифатли ўтказиш учун деҳқонларни рағбатлантириш ишларини пухта ўйлаб кўришдир.

Кейин, вақтни бой бергандан сўнг сабаб қидириш, пушаймон бўлиш, надоматларга ботиб кетишга йўл қўймаслик даркор.

Иқтисодий ислоҳотларнинг муваффақияти, мамлакатимиз равнақи, ҳар бир оила, ҳар бир инсоннинг тўқ, фаровон ҳаёт кечириши пировардида қишлоқ хўжалигида ислоҳотларнинг нечоғли амалга оширилишига боғлиқ. Оддий деҳқондан тортиб юқори лавозимда ўтирган раҳбаргача буни унутмаслиги керак.

***Бешинчи устувор йўналиш* -- кичик ва ўрта бизнесни кенг кўламда ривожлантиришдан иборат.** Бу масалага биз жуда жиддий ва муттасил эътибор бермоғимиз даркор. Ўрта ва кичик бизнес яхши йўлга қўйилса, аҳолини, айниқса қишлоқ хўжалигидан бўшаган ишчи кучларини иш билан таъминлаш, маҳаллий хомашё, деҳқончилик ва қурилиш ресурсларини қайта ишлашни такомиллаштириш, ички истеъмол бозорини халқ истеъмол моллари ҳамда хизматлар билан таъминлаш каби долзарб муаммоларни бартараф этиш мумкин.

Энг муҳими - кичик ва ўрта бизнес воситасида реал мулкдорлар табақасини шакллантириш мумкин бўлади. **Шундай қилайликки, иқтисодиётимиз тизимида, аҳоли бандлигини таъминлаш тизимида кичик ва ўрта бизнес етакчи кучга айлансин.**

Бу борада анча ишлар қилинди. Аммо талай муаммолар ҳам борки, бунга аввало Давлат мулк қўмитаси, Товар ишлаб чиқарувчилар ва тадбиркорлар палатаси, Деҳқон ва фермер хўжаликлари уюшмаси, барча поғонадаги ҳокимликлар алоҳида эътибор беришлари зарур деб ўйлайман.

Етакчи халқаро молиявий тизимлар - Европа тараққиёт ва таъмирлаш банки, Осиё тараққиёт банки, Олмониянинг ҚФВ банки ва бошқа қатор банклар кредит тармоқлари орқали кичик ва ўрта бизнес, хусусий тадбиркорликка ажратилган маблағларни ўз вақтида ўзлаштиришни йўлга қўймоқ керак.

Давлат мулк қўмитаси, Молия вазирлиги мазкур кредит тармоқларига хизмат кўрсатувчи банклар билан биргаликда аҳволни атрофлича ўрганиб, Вазирлар Маҳкамасига мавжуд ресурслардан тўлиқ ва самарали фойдаланишга доир таклифлар киритсинлар.

Мазкур иш учун молия вазири Рустам Азимов, Давлат мулк қўмитаси раисининг муовини Абдулла Абдуқодиров, Миллий банк раиси вазифасини бажарувчи З.Мирхожиев, «Асакабанк» бошқаруви раиси Р.Орипов ва бошқа тижорат банклари раҳбарлари шахсан жавоб берадилар. Айтиб қўяй, сўров қаттиқ бўлади.

Олтинчи устивор йўналиш -- Кадрлар тайёрлаш бўйича Миллий дастурни амалга ошириш, таълим тизимининг барча соҳаларини ислоҳ этиш.

Ўтиш даврининг энг мураккаб муаммоларини ечиш, бозор муносабатларини қарор топтириш, демократик жамият қуришга қодир билимдон, юқори малакали кадрлар тайёрлаш устивор вазифамиз эканлигини бугун яна бир бор сизларга эслатмоқчиман.

1999 йилда Академик лицейлар ва профессионал коллежлар қуриш дастурини амалга ошира киришдик. Шу йилнинг ўзида ҳар бир туманда биттадан замонавий, лойиҳа талабларига жавоб берадиган коллежлар қуришимиз керак. Таълим тизимининг янги кошонасига пойдевор қўймоқда эканмиз, бу йўлда 1999 йил ҳал қилувчи йил бўлади. Айнан шу йилда янги ўқув дастурларини тайёрлаш ниҳоясига етиб, амалиётда қўллаб кўрилади. Бу дарсликлар асосида янги андозадаги ўқув юртларида минг-минглаб ўғил-қизларимиз билим ва тарбия олади.

Яна бир муҳим масала устида тўхталмоқчиман. Хабарингиз бор, **1999 йил Аёллар йили деб эълон қилинди**. Яқинда аёллар манфаатини таъминловчи махсус дастур қабул этилди. Дастурда кўзда тутилган барча тадбирлар сўзсиз бажарилиши керак.

Шу муносабат билан дастурий тадбирларни бир ёқлама талқин этиш, тор тушунишдан сизларни огоҳлантирмоқчиман. Шуни яхши англаб олиш кераккки, дастурий тадбирларимиз бир кун ёки бир йил билан чегараланмайди. Муҳтарам оналаримиз, опа-сингилларимиз, аёлларимиз, қизларимизнинг жамиятдаги мақоми ва мавқеини кўтариш, уларнинг ҳурматини жойига қўйиш, манфаатини ҳимоялаш, меҳнат ва турмуш шароитларини яхшилаш давлатимизнинг, жамиятимизнинг устивор йўналиши ва бош мақсадига айланиши лозим.

Аёллар учун ижтимоий фаолияти билан бола тарбиясини уйғунлаштиришга, соғлом авлодни вояга етказишга имкон берувчи барча шарт-шароитларни яратиб бериш бизнинг муқаддас бурчимиздир.

Сайланадиган, ўз-ўзини бошқарадиган ва ижрочи ташкилотлар фаолиятида аёлларнинг кенг иштирокини таъминлайдиган таклиф ва тадбирларни қонуний равишда тасдиқлаб олишимиз даркор.

Вазирлар Маҳкамаси яқин кунлар ичида меҳнатнинг шароити оғир ва зарарли турларида банд бўлган, шунингдек боласи 3 ёшгача бўлган ишлаётган оналарга қўшимча имтиёзлар бериш ҳақида қарор қабул қилсин.

Аёллар ва болаларга аталган моллар нархини арзонлаштириш мақсадида керакли солиқ имтиёзларини амалга ошириш кўзда тутилмоқда.

Аёлларни ижтимоий ҳимоя қилишга доир қўшимча имтиёзлар киритишни назарда тутган ҳолда фуқароларни нафақа билан таъминлаш ҳақидаги Қонунга ва бошқа меъёрий ҳужжатларга ўзгартириш ва қўшимчалар киритишни тезлаштириш керак.

Доялик ва гинекология илмий-тадқиқот институтининг поликлиникаси, Қорақалпоғистон Республикасининг Чимбой туманидаги «Оналар ва болалар» санаторийси, Хоразм вилоятидаги «Хонқа» кўп тармоқли санаторий қурилиши алоҳида назорат остига олинсин, оналарни болалари билан қабул қилишга ихтисослашган санаторийлар тармоғи кенгайтирилсин.

Албатта, дастурда кўзда тутилган тадбирлар катта маблағ талаб этади. Ҳисоб-китоблар бўйича бу тадбирларни амалга ошириш учун тахминан 85 миллиард сўм маблағ ва харажатлар талаб қилинади. Шу жумладан, Республика ва маҳаллий бюджетлар ҳисобидан камида 54 миллиард сўм.

Аммо биз дастур қабул қилар эканмиз, амалга оширмоқчи бўлган ишларимиз қимматини иқтисодий кўрсаткичлар, яъни пул билан, ёки қандайдир туҳфа, сийлов сифатида ўлчаш мутлақо енгил қараш деб биламан. Дастурнинг моҳияти биз ва сиз ўйлагандан кўра анча чуқурроқдир десак, ҳеч қандай хато бўлмас.

Дастурни амалга оширишдан маъно-мақсад қатор мезонлар мажмуи, аввало, одамлар онг-шуури, жамият ҳаётида юксак маънавий, ахлоқий қадриятларнинг мустаҳкамланиши билан белгиланади.

Зеро, биз жамиятимиз тараққиётини фақатгина иқтисодий, ижтимоий фаровонлик билангина эмас, халқимизнинг маънавий баркамоллиги, демократик ва инсонпарварлик тамойилларининг кишилар онгида нечоғлик чуқур илдиз отгани билан баҳолаймиз.

Аёллар йили деб эълон қилинган йилда биз белгилаган режалар ана шу олижаноб мақсадларни рўёбга чиқаришга хизмат қилмоғи даркор.

Муҳтарам дўстлар!

Мен 1999 йил ҳал этишимиз зарур бўлган энг муҳим, устувор вазифалар ҳақида тўхталдим, холос. Кўриб турганингиздек, бу вазифалар бир-бири билан чамбарчас боғлиқ бўлиб, пировардида бош мақсадимиз - халқ турмуш даражаси ва фаровонлигини юксалтиришга қаратилган ислоҳотларимиз мазмун-моҳиятини белгилаб беради. Мазкур вазифаларнинг муваффақиятли бажарилиши, шак-шубҳа йўққи, ҳар бир фуқаронинг туб манфаатларига мос тушади.

Ишончим комилки, ислоҳотлар йўлидан янада собитқадамлик билан одимлаш учун мустаҳкам замин яратиш, мамлакатимизнинг ҳар бир фуқароси учун муносиб ва юксак турмуш шароитини таъминлаш, барқарор бозор иқтисодиётига асосланган эркин демократик жамият барпо этишдек олий мақсадимизга албатта эришамиз.

Мана шу эзгу ниятлар йўлида барчангизга мустаҳкам соғлиқ, ғайрат-шижоат тилайман.

ТАНЛАГАН ЙЎЛИМИЗДАН БИЗНИ ҲЕЧ КИМ ҚАЙТАРОЛМАЙДИ!

16 февраль куни соат ўн бирга яқин мамлакатимиз пойтахти Тошкентда, Ўзбекистон Республикаси Вазирлар Маҳкамаси биноси ёнида кучли портлаш содир этилди. Натижада бинога катта зарар етди. Ён-атрофдаги айрим иморатларнинг ойналари синди. Шундай портлашлар шаҳардаги «Нодирабегим» кинотеатри, Ташқи иқтисодий фаолият Миллий банки, Ички ишлар вазирлиги бинолари ёнида ҳам юз берди. Портлашлар оқибатида ўн уч киши ҳалок бўлди. Юздан зиёд киши тан жароҳати олди. Бир неча машина ёниб кетди. Жабрланганларнинг деярли барчаси тинч аҳоли вакилларидир.

Дастлабки хулоса шуки, бу ёвузлик мамлакатимиз мустақиллигини, эришаётган ютуқларимизни кўролмаётган қабиҳ ниятли кучларнинг иши эканлиги аён. Зеро, бу хунрезлик ортидаги энг асосий мақсадлардан бири — мамлакатимиз Президенти Ислом Каримовнинг ҳаётига тажовуз қилишдан иборат бўлган. Чунки шу куни соат ўн бирда Вазирлар Маҳкамасида мамлакатимиз ҳукуматининг 1998 йил якунлари ва жорий йилдаги иш режаларига бағишланган мажлис бошланиши, унда Президент Ислом Каримов иштирок этиши кўзда тутилган эди. Шукрки, ёвуз ниятли кучлар ўзларининг манфур ниятларига етолмади — Президентимиз, ҳукуматимизнинг барча аъзолари соғ-саломат, зарар кўргани йўқ.

— Бизни ҳеч ким танлаган йўлимиздан қайтаролмайди, — деди Президентимиз Ислом Каримов воқеа содир бўлган жойда журналистларга берган интервьюсида. — Қўпорувчилик қилганларнинг мақсади — халқимизнинг тинчлигини бузиш, қўрқитиш, юрагига ваҳима солиш, юритаётган сиёсатимизга ишончини сўндириш, амалга ошираётган улкан ишларимизга зарба беришдан иборат бўлган. Шу орқали Ўзбекистон халқини ўзи танлаган йўлдан тойдириш, чекинтириш. Аммо, яна таъкидлаб айтаман, бизни ҳеч ким қўрқитолмайди, танлаганимиз — Ватанимизнинг мустақиллиги йўлидан қайтаролмайди. Чунки халқимиз бизнинг юритаётган сиёсатимизни ҳар томонлама қўллаб-қувватламоқда. Биз бугун ҳар қачонгидан ҳам кўра ана шу ғоя атрофида янада қаттиқроқ жипслашишимиз керак.

Вазирлар Маҳкамасининг йиғилиши орадан кўп вақт ўтмай Олий Мажлис биносида бўлиб ўтди. Унда Президент Ислом Каримов пойтахтимизда рўй берган мудҳиш воқеага ўз муносабатини билдирди.

Давлатимиз раҳбари ушбу нохуш ҳодиса жамиятимизда пайдо бўлган ўта хотиржам кайфиятнинг оқибати эканини таъкидлади. Йўлбошчимиз ватандошларимизни мамлакатимиз ён-атрофида бўлаётган воқеалардан яна бир бор огоҳ бўлишга, тинчликнинг қадрига етишга чақирди. Баъзан шундайки, инсонлар воқеаларга юзаки қараб, охир оқибатда кўнгилсиз ҳодисаларнинг гувоҳи бўлади ва буни ҳам табиий ҳолдек қабул қилади. Бу эса хатодир. Шундай экан, ҳар бир фуқаро юртимиздаги осойишталик, барқарорликка осонлик билан эришилмаётганлигини ҳис қилиши лозим. Мамлакатимизда ҳукм суриб келаётган тинчлик ва осойишталикни қадрлаш учун унинг нақадар нодир неъмат эканлигига иқрор бўлиш учун айрим қўшни давлатлардаги воқеаларга разм солиш керак. Ислом Каримов Вазирлар Маҳкамаси биноси ёнида рўй берган портлаш хусусида тўхталиб, уни Президентга суиқасд қилишга уриниш, деб атади.

— Мени халқ сайлаган, — деди Йўлбошчимиз. — Шунинг учун мен, аввало, халқимга суянаман. Чунки халқ — катта куч. Ўз халқимдан куч оламан. Мени, халқимизни бундай пўписалар билан қўрқитиш қийин. Бинобарин, мустақиллик йўли, фаровон ҳаётга эришиш йўли осон кечмаслигини ҳам англамоғимиз лозим.

Президент Ислом Каримов мустақиллигимиз, тинчлик ва осойишталигимизга таҳдид солувчи ҳар қандай кучнинг пайи қирқилишини алоҳида таъкидлади. Бунга қурбимиз етади, шунга яраша куч ва имконимиз бор. Шу билан бирга юз берган воқеадан ҳеч ким ваҳимага тушмаслиги керак. Аксинча, бир-биримизга нисбатан янада меҳр-оқибатли бўлайлик.

— Ушбу портлашларни уюштиришдан яна бир мақсад кўзланган, — деди Ислом Каримов. — Сўнгги вақтда юртимизга хорижий сармоя оқими кўпаймоқда. Хорижлик ҳамкорлар билан улкан ишларни амалга оширмоқдамиз. Бу эса айримларга ёқмаяпти. Кимлардир ана шу сармоядорларни чўчитишни, уларни Ўзбекистонга сармоя ётқизишдан қайтаришни истайди.

Давлатимиз раҳбари айни чоғда юртимизда ёшларга алоҳида эътибор билан қаралаётгани, ижтимоий ҳаётда бу табақанинг мавқеи оширилганини таъкидлади. Ҳозир ҳур фикр, билимли ёшларнинг ислоҳотларни амалга оширишдаги саъй-ҳаракати бутун мамлакатни қамраган. Улар замонавий усулда ўқимоқда, касб-ҳунар ўрганмоқда, хорижда таҳсил олмоқда. Муҳим вазифамиз ёшларимизнинг қабиҳ ниятли ёвуз кучлар қўлига тушиб қолмаслигини таъминлашдир.

— Биз ёшларимизни ҳеч кимга бериб қўймаймиз, — деди Ислом Каримов, — уларни ўзимиз тарбия қиламиз, вояга етказамиз. Чунки улар мустақил Ватанимизнинг, эрксевар халқимизнинг порлоқ келажаги учун меҳнат қилади.

Президент жойларда, хусусан, маҳаллаларда, ўқув муассасалари, масжидларда, бошқа жамоат жойларида пойтахтда содир бўлган қонли воқеанинг туб моҳиятини кенг муҳокама қилиш, аҳоли ўртасида мустақилликни мустаҳкамлаш, тинч-осойишта ҳаётимизнинг қадрига етиш, маънавиятни юксалтириш руҳидаги тарғибот-ташвиқот ишларини янада кучайтириш лозимлигини алоҳида уқтирди.

Мажлисда ички ишлар вазири З. Алматов, Миллий хавфсизлик хизмати раиси Р. Иноятовнинг ахбороти тингланди. Мажлисда Олий Мажлис Раиси Э. Халилов сўзга чиқди.

Шу куни Вазирлар Маҳкамасининг 1998 йил якунлари ва жорий йил режаларига бағишланган йиғилиши ҳам Олий Мажлис биносида бўлиб ўтди.

Дарҳақиқат, ваҳимага тушишга асос йўқ. Ёвуз кучлар ҳар қанча уринмасин, пойтахтимизнинг, бутун мамлакатимизнинг осойишта ҳаётига раҳна сололмайди. Шаҳар транспорти, барча муассасалар ўз маромида ишлаб турибди. Ҳалок бўлганларнинг оила аъзоларига ҳар томонлама кўмак берилмоқда. Жароҳат олганларга тиббий ёрдам кўрсатилмоқда.

Ҳуқуқни муҳофаза этувчи идоралар ходимлари содир этилган жиноятни текшириш учун тезкор-тергов гуруҳлари ташкил этди. Жиноятчилар тегишли жазосини олади.

(ЎзА).

ИСТИҚЛОЛИМИЗНИ ЖОНУ ТАНИМИЗ БИЛАН ҲИМОЯЛАЙМИЗ!

Одатда халқ иродаси, сабот-матонати оғир дамларда синовдан ўтади. 16 феврал куни Тошкент шаҳрининг бир неча жойида содир этилган террорчилик ҳаракатлари халқимизнинг Мустақилликка, она Ватанимизнинг бугуни ва нурли келажагига бўлган ишончу эътиқодига заррача бўлсин раҳна сололмади. Аксинча, ҳур Ўзбекистон фуқаролари одил ва оқил, жасур Президентимиз атрофига янада маҳкамроқ жипслашиб, ёвуз кучларга муносиб зарба беражакларини маълум қилмоқдалар. Айни пайтда ушбу воқеалар истиқлол йўли осон кечмаслигини, уни ҳар кун ва ҳар дақиқа ҳимоялаш, бунинг учун матонатли бўлиш, ҳамиша ҳушёр ва сергак туриш лозимлигини англаб етдик.

Қуйида шу хусусдаги дил сўзлари баён этилган.

БИЗ - ҚУДРАТЛИ КУЧМИЗ!

Жаҳонга юз тутган мустақил Ўзбекистоннинг дўстлари кўп. Ва табиийки унинг камолини, нурафшон истиқболини кўролмаётган ғанимлар ҳам йўқ эмас. Пойтахтимизда юз берган қўпорувчилик кўзимизни очди, иродамизни мустаҳкамлади, ҳушёрликка даъват этди. Улуғ мақсадларга ҳеч қачон ўз-ўзича эришилмаган. Ўтмишда жафокаш халқимиз не савдоларни бошдан кечирмаган ахир. Ўта масъулиятли, оғир дамларда жипслик, сабру қаноат, яхши кунларга бўлган қатъий ишонч мададкор бўлди. Не саодатки, Президентимиз раҳнамолигида машаққатли довонлар забт этилиб, ҳур Ўзбекистонимиз номи оламга ёйилди.

Бу ютуқ, бу муваффақиятлар кимларнидир эсанкиратди. Ёвузлар ишончимизни сўндириш, ёшларимизни ўз таъсирига олиш, ҳеч бўлмаса омма ўртасида ваҳима уруғини сепиш ниятида қўпорувчилик қилдилар. Бироқ жумлаи жаҳон Ўзбекистондаги барқарорлик, тинчлик-хотиржамлик, ҳамкору ҳамжиҳатликка завол етказиш мумкин эмаслигига яна бир карра имон келтирдилар. Биз танлаб олган йўлимиздан дадил борамиз, истиқлолимизни жисму жонимиз билан ҳимоя қиламиз.

Шоикром ИСРОИЛОВ,
Тошкент шаҳар металлургия ва машинасозлик тармоқлари ходимлари касаба уюшмалари қўмитаси раиси.

ЖИПСЛИК БИЛАН ЖАВОБ БЕРАМИЗ

Ҳурматли Президентимизнинг пойтахтимизда содир этилган нохуш воқеалар муносабати билан сўзлаган нутқлари, оташин сўзлари қалбимиздан чуқур жой олди. Биз чиниққан, ўз ерини, демакки, ўз Ватанини жондан ортиқ севадиган, матонатли халқмиз. Таъкидланганидек, ўз иқтидори, салоҳияти билан дунёга танилган ва танилаётган ёшларимизга ғанимлар ўз таъсирларини ўтказа олмайдилар. Ана шундай ажойиб, забардаст фарзандлари бор юртни топтаб бўлмайди. Ишонамизки, қора кучлар ўз қилмишларига яраша жазо оладилар. Осуда ҳаёт ўз измида давом этади. Бугунги ва эртанги кунимиздан кўнглимиз тўқ. Аввало бошимиз узра оқил ва одил Президентимиз тоғдек турибдилар. Боз устига шоир айтганидек: биз денгизмиз, тўлқинмиз, кўнгли қоралар эса, шунчаки бир хаслардир холос.

Айни кунларда маҳаллаларда, гузарларда, мачитларда тарғибот ва ташвиқот ишларини олиб бормоқдамиз. Мустақиллик қуёши йўлимизни, қалбимизни мунаввар айламоқда.

И.АБДИЕВ,
меҳнат фахрийси,
Қарши шаҳри.

БИР УМРЛИ САБОҚ

Ақли расо инсон оғир кўргуликлардан тўғри хулоса чиқаради. Улар қайтарилмаслиги учун нималар қилиш, қандай йўл тутиш лозимлиги хусусида бош қотиради. Фикримча, 16 феврал куни Тошкент шаҳрида содир этилган террорчилик ҳаракати қалбимизда ғаламис кимсаларга нисбатан нафрат уйғотди. Айни пайтда бир умрга сабоқ бўлди. Биз ҳеч қачон ён-атрофимиздаги воқеа-ҳодисаларга бефарқ бўлмаслигимиз керак. Лоқайдлик - қалб фалажи. У фақат мусибат келтиради. Шу боис ўз мамлакатининг ҳақиқий хўжайини сифатида ҳамиша жонкуяр, ҳушёр, фидокор, ватанпарвар бўлмоғимиз даркор. Бирон ножўя ишни, хатти-ҳаракатни сездикми, дарҳол унинг илдизига болта уришга ўрганишимиз лозим. Шундагина тинчлигимиз бузилмайди, осмонимиз мусаффо бўлади.

Муҳаббат ҲАБИБУЛЛАЕВА,
Шайҳонтоҳур туманидаги 82-ўрта мактаб ўқитувчиси.

ШОШИЛИНЧНОМА

Тошкентда содир этилган мудҳиш воқеадан озодлигимиз душманларига нисбатан ғазаб уйғонди. Очиғини айтганда, кейинги пайтларда биз анчайин лоқайд, бепарво бўлиб қолган эканмиз. Юртбошимиз айтганларидек, қуёш чарақлаб турган мусаффо осмон ўз-ўзидан бўлаётгани йўқ. Шундай қалтис паллада тинч турмушнинг, осойишта ҳаётнинг қадри алоҳида сезиларкан. Биз бу ҳақда маҳалла ва масжидларда одамларга тушунтираяпмиз, табаррук тупроғимизни, Ватанимизни асраш ҳар биримизга боғлиқ эканлигини уқтираяпмиз. Илоҳим, юртимизни ёмон кўзлардан Яратганнинг ўзи асрасин!

Р.АБДУЛЛАЕВ, С.ТЎРАХЎЖАЕВ, М. АБДУМАЖИДОВ, Н.УМАРОВ, Б.ҒИЁСОВ,
Тошкент шаҳридаги «Ўзгант» маҳалласи фаоллари.

Рўй берган портлашларни эшитиб Президентимизнинг соғлиқларидан хавотирга тушдик. Худога шукр, соғ-омон эканлар, телевизорда кўриб кўнглимиз таскин топди. Биз Юртбошимизни жуда яхши кўрамиз. У кишига мустаҳкам соғлиқ, омонлик тилаймиз!

АЗИЗБЕК,
Тошкент шаҳридаги 110-мактабнинг 3-»Г» синф ўқувчилари номидан.

Муҳим дастуриламал

Навоий шаҳрида Президентимиз Ислом Каримовнинг таълим-тарбия тўғрисидаги чуқур фикр ва мулоҳазалари жамланган «Баркамол авлод орзуси» тўпламини ўрганишга бағишланган йиғилиш бўлиб ўтди. Унда вилоят таълим-тарбия тизими, илм-фан ва маданият соҳаси фаоллари, шаҳар ва туман ҳокимлари ўринбосарлари, оммавий ахборот воситалари вакиллари иштирок этди.

Сўзга чиққанлар Юртбошимизнинг мамлакатимизда ҳар томонлама камол топган авлодни вояга етказиш, миллий мафкурани шакллантириш, таълим-тарбияни тубдан ислоҳ қилиш, Кадрлар тайёрлаш миллий дастурини изчиллик билан амалга ошириш борасидаги хулоса ва кўрсатмалари мазкур соҳа ходимлари, ҳар бир фуқаро самарали фаолияти учун муҳим дастуриламал эканлиги таъкидланди.

Ёркул УМАР,
ЎзА мухбири.

Ҳамиша огоҳ бўлайлик

Тошкентда пойтахт жамоатчилиги вакилларининг 16 февралда юз берган фожиали ҳодисаларга бағишланган йиғилиши бўлиб ўтди. Унда маҳаллалар оқсоқоллари, жамоат ташкилотлари, ҳуқуқни муҳофаза қилувчи идоралар раҳбарлари иштирок этди.

Йиғилишни Тошкент шаҳар ҳокими К.Тўлаганов олиб борди.

Қабиҳ кимсалар томонидан амалга оширилган террорчилик ҳаракатлари бир неча бегуноҳ юртдошларимизнинг ҳалок бўлишига, ўнлаб одамларнинг жароҳат олишига сабаб бўлди. Бу мамлакатимиздаги тинч ва фаровон ҳаётни, эришилаётган ютуқларни кўролмайдиган қора ниятли кучларнинг ишидир.

Йиғилишда сўзга чиққанлар бу машъум ҳодиса ҳар бир юртдошимиздан ҳамиша огоҳ, сергак ва баҳамжиҳат бўлишни талаб этишини таъкидладилар. Ёшларимизни миллий қадриятларимиз, истиқлол ғоялари, тарихий меросимиз асосида тарбиялаш муҳим вазифа эканлиги йиғилишда алоҳида қайд этилди.

Йиғилишда Президентнинг Давлат маслаҳатчилари Н.Жўраев, А.Мансуров, Бош вазир ўринбосари Ҳ.Кароматов қатнашди.

/ЎзА/

Жабрланганлар ҳаёти сақлаб қолинди

Илгари хабар қилинганидек, 16 февралда Тошкентда террорчилик ҳаракатлари амалга оширилди, оқибатда одамлар ҳалок бўлди. 13 киши дунёдан кўз юмди, 128 киши турли даражада жароҳатланди. Жабрдийдаларга тиббий ёрдам кўрсатиш қандай ташкил этилгани тўғрисида Ўзбекистон соғлиқни сақлаш вазири Феруз Назиров ЎзА мухбирига сўзлаб берди:

– Дастлабки портлашдан сўнг бир неча дақиқа ўтиши биланоқ, шаҳар «Тез ёрдам» станцияси бригадалари фожиа юз берган жойга юборилди.

Пойтахт касалхоналари Соғлиқни сақлаш вазирлиги ҳамда шаҳар соғлиқни сақлаш бош бошқармасидан жабрланганларни қабул қилиб олиш учун операция хоналарини, палаталарда қўшимча ўринларни тайёрлаш тўғрисида кўрсатма олди. «Дори-дармон» давлат акциядорлик жамияти касалхоналарни зарур дори-дармонлар ва ярани боғлаш материаллари билан, Гематология ва қон қуйиш институти эса қон ва ундан тайёрланган дорилар билан таъминлади. Барча хизматлар ваҳимага берилмай, уюшқоқлик билан, аниқ ишлаши туфайли жабрланган 128 кишининг ҳаммасига ўз вақтида тўла-тўкис тиббий ёрдам кўрсатилди, шулардан 45 киши бироз шикастланган — лат еган, мияси чайқалган, териси кесилган бўлиб, уларга амбулатория ёрдами кўрсатилди ва кеч-қурун уйларига жўнатилди. Қолганлари касалхонага ётқизилди.

Жароҳатланганлар 1-Тошкент Давлат Тиббиёт институтининг клиникасига ва Соғлиқни сақлаш вазирлигининг академик В.Воҳидов номидаги жарроҳлик илмий марказига, «Тошуйжойинвестқурилиш» ва «Тоштўқимачи» акциядорлик жамиятининг тиббиёт-санитария қисмига, шошилинч тез ёрдам касалхонасига, 17-шаҳар шифохонасига, Республика шошилинч тиббий ёрдам кўрсатиш марказига келтирилди. Оғир аҳволда келтирилган ўн икки бемор дарҳол операция қилинди, ҳозир улар реанимация бўлимида даволанмоқда. Шу беморларнинг ҳаётини мунтазам кузатиб турган шифокорларнинг фикрича, эндиликда деярли ҳаммасининг ҳаёти учун хавотирланмаса бўлади. Бу — қийин вазиятда ўзларининг бутун билимлари ва тажрибасини сафарбар қила олган шифокорларнинг маҳорати ва фидойилиги натижасидир.

Портлаш оқибатида жабрланганларнинг кўпчилиги турлича жароҳатланган — мияси чайқалган, оғир шикастланган, қўли синган, қон томирлари, қорин ва кўкрак қафаси органлари шикастланган. Шифохоналарга ётқизилган кишиларнинг ҳаммасининг ҳаёти сақлаб қолингани кўп жиҳатдан бевосита воқеа содир бўлган жойда жабрланганларга зарур тиббий ёрдам кўрсатган «Тез ёрдам» шифокорларининг хизматидир.

Турли жароҳат олган беморларни жарроҳлар бригадалари операция қилди, бу бригадалар таркиби Тошкентдаги турли касалхоналарнинг энг яхши мутахассислари — травмотологлар, окулистлар, нейрохирурглар ва бошқа йўналишдаги шифокорлардан иборат эди. Улардан баъзиларининг номларини келтираман, булар — жарроҳлар А.Янгиев ва А.Оталиев, травмотолог М.Азизов, нейрохирург М.Қориев, қон томирлари жарроҳлари Х.Исломбеков ва З.Каримов, реаниматологлар И.Прохорова ва А.Усмоновлардир. Шифокорларнинг фавқулодда вазиятда моҳирлик билан ҳаракат қилишлари уларнинг касб маҳоратини яна бир бор тасдиқлади. Улар ўнлаб кишиларнинг ҳаётини сақлаб қолдилар.

Шифокорларимиз жабрланганлар ҳаётини сақлаб қолиб, ўз бурчларини бажардилар. Барча ярадорлар муолажа ва парвариш билан таъминланди. Бироқ террорчилик ҳаракати оқибатида 13 киши ҳалок бўлганини сира унутиб бўлмайди. Бу фақат уларнинг яқинлари ва қариндош-уруғлари бошига тушган мусибат эмас. Тошкентда содир этилган портлашлар мамлакатимиз барча аҳолиси қалбини ларзага солди. Жамиятимизни парчалаб юборишга, ваҳима солишга уринган террорчиларнинг умидлари пучга чиқди. Чунки бу фожиа Ўзбекистон халқини янада жипслаштиришига, Президент Ислом Каримов ташаббуси билан амалга оширилаётган ислоҳотлар йўлининг тўғрилигига халқ ишончини мустаҳкамлашига аминман. Биз мустақилликнинг етти йили ичида эришилган фуқаролар тинчлиги ва осойишталигини қадрлаймиз ва ҳеч ким бу тинчликни бузишига йўл қўймаймиз.

Ёзиб олувчи А. ИВАНОВА, ЎзА мухбири.

ВАШИНГТОН. АҚШ ва Япония олимлари Токиодан 400 километр узоқликдаги сувости вулқони кратерида олтин ва кумуш захиралари мавжудлигини аниқлади. Тахминларга кўра, ҳар бир кон икки миллиард АҚШ доллари миқдорида баҳоланмоқда.

Табиий хазина 1220 метр чуқурликдаги сейсмик фаол маконда қидирув ишларини олиб бораётган «Синкаи-2000» сувости кемасининг халқаро экипажи томонидан аниқланган. Кратердан олинган намуналар текширилганда, бир тонна қазилмада 20 грамм олтин мавжудлиги маълум бўлган. Бу қуруқликдаги олтин конларининг ўртача кўрсаткичидан 40 марта юқоридир, дейишмоқда мутахассислар.

* * *

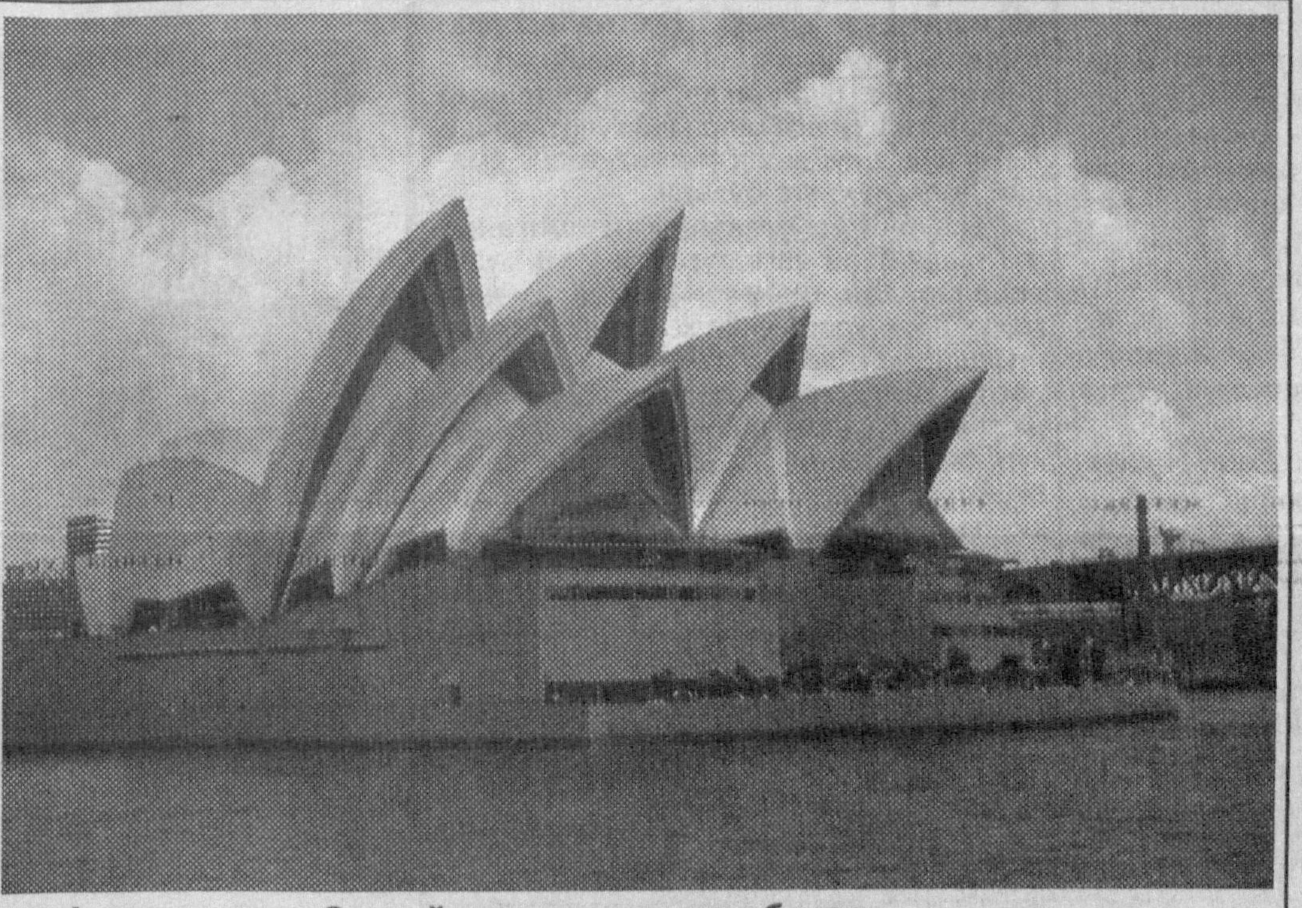

Австралиянинг Сидней шаҳридаги опера биноси.

OLAMDA NIMA GAP

МЕХИКО. Бу ерда оддий қурол-яроғларни чеклаш муаммоси бўйича минтақавий ишчи гуруҳининг йиғилиши бўлиб ўтаётир. Анжуманда Лотин Америкасининг Рио-де-Жанейро гуруҳига кирувчи ўн икки давлатидан вакиллар иштирок этмоқда.

Йиғилиш иштирокчилари Лотин Америкаси ҳамда Кариб денгизи ҳавзасида тинчликни мустаҳкамлаш мақсадига йўналтирилган, минтақа давлатлари томонидан яқин кунларда қабул қилиниши лозим бўлган чора-тадбирларни ишлаб чиқади. Делегатлар мулоҳазалари ва тавсиялари жорий йилнинг май ойида Мексикада бўлиб ўтадиган Рио-де-Жанейро гуруҳи давлат ва ҳукумат бошлиқларининг ўн учинчи учрашувига тақдим қилинади.

* * *

НЬЮ-ЙОРК. АҚШ қуролли кучлари бўлинмаси НАТОга аъзо бошқа давлатлар аскарлари билан бирга Косовода тинчликни сақлаш тадбирида иштирок этадиган бўлса, бу ўлкада барқарорлик ва ўз-ўзини бошқариш тизими жорий қилингунга қадар у ерни тарк этмайди. АҚШ Давлат котиби Мадлен Олбрайт шундай мазмунда баёнот берди.

Унинг айтишича, агар Оқ Уй раҳбари НАТОнинг тинчликни сақлаш кучлари сафида АҚШ аскарларини ҳам Косовога жўнатишга қарор қилса, у ҳолда қўшиннинг бу ўлкани маълум муддатда тарк этиши борасида ҳеч қандай режа ишлаб чиқилмайди. Босния тажрибаси сунъий равишда белгиланган маълум муддат ўзини оқламаслигини кўрсатди, деди М.Олбрайт.

* * *

ВАШИНГТОН. АҚШ маъмурияти курдларнинг фуқаролик ҳақ-ҳуқуқларини ҳимоя қилади, бироқ уларнинг мустақил давлат тузиш ҳақидаги ғоясини маъқулламайди. Оқ уй матбуот котиби Жозеф Локҳарт журналистлар билан учрашув чоғида шуни маълум қилди.

Унинг айтишича, Оқ уй маъмурияти Абдулла Ўжоланнинг ҳибсга олинишини табриклайди. Чунки АҚШ 1996 йили Курд ишчи партиясини қўпорувчи ташкилотлар рўйхатига киритган. Америка маъмурияти А.Ўжолан ўтган йилнинг декабрида Италияда қўлга олинганидан буён унинг одил суд олдида жавоб бериши лозим эканини айтиб келган, деб таъкидлади Ж.Локҳарт.

● Шарҳловчи минбари ●

ГААГА АНЖУМАНИ: САЙЁРАМИЗ МУАММОЛАРИ ХУСУСИДА

Нидерландиянинг Гаага шаҳрида аҳолишунослик ва тараққиёт муаммолари бўйича бўлиб ўтган халқаро анжуман ниҳоясига етди. Қарийб бир ҳафта давом этган ушбу тадбирда 180 дан ортиқ мамлакатдан вакил, БМТнинг ушбу соҳада фаолият кўрсатувчи ташкилотлари раҳбарлари, халқаро молия муассасалари ходимлари иштирок этди. Анжуманда дунё аҳолисининг кўпайиши билан боғлиқ муаммолар муҳокама қилинди.

Инсоният ХХ1 аср бўсағасида жиддий синовларга дуч келмоқда. Жануби-шарқий Осиё мамлакатларидаги молиявий инқироз ҳамон давом этаётир. У бошқа минтақадаги давлатларни ҳам қамраб бормоқда. Нотинчлик, қуролли можаролар ва миллатлараро низолар ортса-ортмоқдаки, камаймаяпти. Аҳоли ўртасида озиқ-овқат маҳсулотлари танқислиги муаммоси ҳамон кўндаланг турибди. Қисқаси, санайверса, муаммоларнинг кети кўринмайди. Аммо булардан ташқари, бир қарашда кўзга ташланмайдиган қатор ижтимоий муаммолар ҳам бор. Гаага анжуманида ана шундай масалаларга ҳам алоҳида эътибор қаратилди.

Кун тартибидан ўрин олган муҳим масалалардан бири саводсизлик муаммосидир. БМТ Болалар жамғармаси /ЮНИСЕФ/ ижрочи директори Кэрол Белламининг айтишича, ҳозир дунёда бир миллиард саводсиз бор. Уларнинг учдан икки қисмини хотин-қизлар ташкил қилади. К.Беллами болалар орасида ОИТСга чалинаётганлар сони ортиб бораётганидан ҳам жиддий ташвиш билдирди. Айни пайтда тахминан бир миллион бола ОИТС вирусини юқтирган. Бу касаллик туфайли юз минглаб бола майиб-мажруҳ бўлиб қолган. Ҳисоб-китоблар яқин 10-15 йил ичида ОИТС туфайли ота ёки онасидан айрилиб етим бўлиб қоладиган болалар сони 40 миллионга етишини кўрсатмоқда.

Жаҳон соғлиқни сақлаш ташкилоти /ЖСТ/ Бош директори Гру Ҳарлем Брундтланд анжуман иштирокчилари эътиборини соғлиқни сақлаш тизимидаги муаммоларга қаратди. Маълумки, носоғлом аёлдан соғлом фарзанд туғилиши даргумон. Шу сабаб, биринчи навбатда аёлларга тиббий хизмат кўрсатишни такомиллаштириш ҳамда ижтимоий ёрдамни фаоллаштириш зарур, дейди ЖСТ раҳбари. Ваҳоланки, ҳомиладорликнинг олдини олиш қўлланмасига муҳтож бўлган 120 миллион нафар аёл бор. 20 миллион ҳомиладор аёлнинг ҳаёти хавф остида. ЮНИСЕФ маълумотига қараганда, бир йилда 600 мингга яқин аёл ҳомиладорлик ёки фарзанд кўриш вақтида нобуд бўлар экан. Жумладан, Ғарбий Европада ўлим 3200 аёлдан биттасига тўғри келаётган бўлса, Африкада ҳар 13, Жанубий Осиёда эса ҳар 35 аёлдан бири нобуд бўлаётир.

Анжуман иштирокчиларидан яна бири — Гана президентининг рафиқаси Нана Ролингс Африка қитъаси аҳолиси ўртасидаги муаммолар ҳақида сўзлади. Миллатлар ёки сиёсий гуруҳлар ўртасидаги ўзаро урушларни бартараф қилмай туриб, дунёвий муаммоларни ҳал қилиш ҳақида бош қотириш бефойдадир, деди у. 1970 йилдан буён Африканинг ўзида ўттиздан ортиқ турли ҳарбий қарама-қаршиликлар бўлди. Бу нотинчликлардан тинка-мадори қуриган минглаб маҳаллий аҳоли тураржойини ташлаб бошқа ҳудудлардан қўним топди. Натижада улар ўртасида озиқ-овқат ҳамда дори-дармон етишмаслиги муаммоси келиб чиқди, бедаво касалликларга чалинганлар сони кўпайди. Бундай урушлардан айниқса, болалар қаттиқ азият чекмоқда. Қуролли низо юз бераётган ҳудудларда аёллар, болалар ва қарияларнинг ҳуқуқлари поймол қилинмоқда.

Аҳолишунослик ва тараққиёт бўйича дастурлар ижросини таъминлаш борасидаги молиявий етишмовчиликлар масаласи ҳам анжуман кун тартибидан ўрин олди. 1994 йилнинг октябрида Қоҳирада бўлиб ўтган анжуманда АҚШ, Япония ҳамда бошқа ривожланган давлатлар бу борадаги дастурларни молиялаштиришни ўз зиммасига олган эди. Лекин бу мамлакатлар шу вақтгача етарли миқдорда маблағ ажратмади. Маълумотларга қараганда, ривожланаётган мамлакатлар ўз мажбуриятларининг 70 фоизини бажарган бўлса, ривожланган давлатлар 25 фоизини бажарган, холос. Умуман бу дастурларга сарфланадиган харажатларни 2000 йилгача 17 миллиард, 2015 йилгача эса 22 миллиард АҚШ долларига етказиш режалаштирилган эди.

Анжуманда кейинги пайтларда кўплаб компания ва фирмалар аҳолишунослик борасидаги дастурлар ижроси учун беғараз ёрдам ажратаётгани таъкидланди. Жумладан, мултимиллиардер, «Майкрософт» компанияси раҳбари Билл Гейтснинг 2,2 миллиард доллар миқдорида беғараз ёрдам ажратгани олқишланди.

Хуллас, сиёсий-иқтисодий муаммолардан ташқари, ечимини кутаётган ижтимоий муаммолар ҳам анчагина. Гаага анжуманида улар ҳар томонлама ўрганилди, кўплаб лойиҳалар тузилди. Энди ишга жиддий киришиш лозим. Бу эса курраи замин барчамизники эканини яна бир бор эсимизга солиб, муаммолар ечимига сайёрамизда яшаётган ҳар бир кишининг имкон қадар ҳисса қўшмоғи лозимлигини тақозо этади. Гаага анжумани ҳам жаҳон халқларини ана шунга даъват қилди.

Равшан МАҲМУДОВ, ЎзА шарҳловчиси.

Чуқур ҳамдардлик

16 феврал куни мамлакатимиз пойтахтида ёвуз кучлар томонидан уюштирилган портлашлар натижасида ватандошларимиздан бир нечтаси ҳалок бўлди:

Ўрмонов Нургали Абубакирович
Абдуллаев Азим Артикович
Бережной Юрий Александрович
Юсупов Мирхалил Мираҳмедович
Керимов Рустем Эскендерович
Юнусходжаев Шокир Халилович
Советбаев Муҳаммаддиёр
Сиёева Бибисора Гулбековна
Данилов Геннадий Михайлович
Холмўминова Дилрабо Асадовна
Азимов Абдувосит Абдусаматович
Махамедов Ҳикматжон
Набиев Фахриддин Мажидович

Биз уларнинг оила аъзоларига чуқур таъзия билдирамиз ва Аллоҳдан сабр-қаноат тилаб қоламиз.

Мамлакатимиз мустақиллиги, халқимиз осойишталиги ва турмушимиз фаровонлигини кўролмай, ёвузликка қўл урган кимсалар гуноҳини эл ҳам, юрт ҳам, Яратган ҳам у дунёю бу дунё кечирмайди.

Аллоҳ ҳалок бўлганларнинг охиратини обод қилсин.

Ўзбекистон халқи ва ҳукумати бошига мусибат тушган оилалар билан биргаликда қайғурмоқда.

Ислоҳот мевалари

МАКТАБ НЕГИЗИДА КОЛЛЕЖ

Таълимни ривожлантириш соҳасида амалга оширилаётган туб ислоҳотлар янги турдаги билим даргоҳларини йўлга қўйиш истиқболларини белгилаб берди. Академик лицей ва касб-ҳунар коллежлари ҳам ёшларимиз маънавий камолотини белгилашда, замонамизнинг муносиб кадрларини ўқитиб тарбиялаш учун мустаҳкам негиз бўлиб хизмат қилади.

Бизнес мактаблари замирида ташкил этилаётган касб-ҳунар коллежлари сони бирин-кетин кўпайиб бораётганлиги қувонарлидир. Бундай ижобий ҳолни Ангрен шаҳридаги бизнес мактаби мисолида ҳам кўришимиз мумкин.

Тошкент вилояти ўқитувчилар малакасини ошириш институтида уюштирилган давра суҳбатида мазкур билим даргоҳининг ибратли ишлари фахр билан тилга олинган эди. Унинг раҳбари Тўйчи Муталимов даврадагиларга бизнес мактаби эллик ёшга тўлганини ҳам маълум қилиб, шу ярим аср мобайнида босиб ўтган шонли йўл тўғрисида қисқача сўзлаб берди.

Дастлаб билим ўчоғи завод-фабрика мактаби номини олган эди. Шу кунгача уни 21 минг нафардан ортиқ ёшлар тамомлаб, фойдали касб-ҳунар эгалари бўлишди.

Давр талаби билан бизнес мактабига айлантирилган бу илм даргоҳида ўқувчилар ҳам пухта билим олиб, ҳам касб-ҳунар ўрганиб, ўзларини мустақил ҳаётга тайёрламоқдалар. Ҳозир унда 20 та ўқув синф хонасидан ташқари тўртта лаборатория, 7 та ишлаб чиқариш устахонаси ҳамда махсус машғулотлар хоналари мавжуд. Бўлажак касб эгалари ихтиёрига ётоқхона, талайгина адабиётларни ўз ичига олган катта кутубхона бериб қўйилган.

Бу мустаҳкам моддий-техника базаси бизнес мактабида қурилиш ва кошинкорлик ишлари, электрогазпайвандчилик, дурадоргорлик, ошпазқандолатчи, новвойлик сингари ўнга яқин мутахассислик бўйича амалий машғулотлар олиб бориш имконини бермоқда. Шунингдек, банк иши, ҳисобчилик иши, суғурта иши бўйича ёш мутахассисларни тайёрлаш ҳам йўлга қўйилди.

— Кенг кўламда амалга оширилаётган бундай таълим-тарбия ишлари бизнес мактабни касб-ҳунар коллежига айлантириш учун тўла имконият беради, - дейди Тўйчи Муталимов. - Албатта, бу жараён босқичма-босқич амалга оширилади. Янги турдаги ўқув муассис кадрлар билан таъминлаш, ўқувчиларни ўқув қўлланмалари, дастурлар билан қуроллантиришга ҳам асосий эътиборимизни қаратмоқдамиз. Коллежда ишлаш шарафига эга бўлган ҳамкасбларимиз қайта тайёргарликдан ўтиб, ўз билим ва малакаларини оширадилар. Жамоамиздаги ҳар бир ходим, муҳандис-педагог ўз вазифасини пухта ва аниқ билиб олган бўлмоғи лозим. Хуллас, янги аср авлодини тарбиялаш биздан катта масъулият талаб қилади.

Бугунги кунда бизнес ҳисобчи, менежерликка эҳтиёж катта. Шу соҳанинг ёш кадрларини ўқитиб тайёрлашимизда бизга Ангрен шаҳар «Меҳнат биржаси», «Товар ишлаб чиқарувчилар ва тадбиркорликни қўллаб-қувватлаш палатаси» яқиндан ёрдам бермоқдалар. Бу ҳамкорлик компьютерда ишлаш малакасига эга бўлган «ҳисобчи, кичик бизнес ҳисобчиси, бюджет муассасалари ҳисобчиси мутахассислигини ўзлаштирган ёш ходимларни тайёрлаш имконини беради. Шу билан бирга ўрта ва кичик корхоналарга ҳам мутахассисликлар бўйича кадрлар етказиб берамиз.

«Қурувчи-кошинкор» гуруҳида ўқиётган қўли гул ёшларимиз эса билим даргоҳида қурилиш-монтаж ишларига жалб этилди. Мебеллар ясашда, таъмирлаш, жиҳозлаш, сантехник ишларни бажаришда ҳам ўқувчиларимиз ўз амалий ёрдамларини аямайдилар.

Ангрен педагогика институти билан тузган шартномамиз ҳам икки томон учун фойдалидир. Шу ўзаро келишув бўйича олий ўқув юрти талабалари бизнинг ўқув негизимизда информатика асослари ва ҳисоблаш техникаси ҳамда иқтисодий фанлар бўйича лаборатория машғулотларини ўтказиш имкониятига эга бўладилар. Бизда ташкил этилаётган тўгараклар машғулотларини яхши йўлга қўйишда институтнинг амалий ёрдами катта бўлади.

Республикамиз таълим тизимига кириб келаётган янги турдаги ўқув муассасаларидан бири сифатида бизнес мактабнинг касб-ҳунар коллежи мақомини олиши кадрлар тайёрлаш Миллий дастурини амалга ошириш йўлидаги дастлабки қадам бўлиб, баркамол, чуқур билимларни ўзлаштирган малакали ёш кадрлар тайёрлашга замин ҳозирлайди.

Акбар АЛИЕВ.

Мамлакатимизда ёшларнинг билимли, ҳунарли кишилар бўлиб вояга етишлари учун барча шароитлар муҳайё этилган. Мақсадга эришишда кутубхоналарнинг роли катта. Пискент туманидаги Музаяна Алавия номидаги зиё масканида қарийб 80 мингта китоб мавжуд. Бу ер айниқса, ёшларнинг севимли масканидир. Улар ўзлари ёқтирган адабиётларни мутолаа қилишлари мумкин.

Суратда: кутубхона ўқув залида.

Даврон АҲМАД олган сурат.

Республикамиз Президенти маънавият ва маърифат масалаларига катта эътибор билан қараш ҳуқуқий демократик давлат қуришда муҳим омил эканлигини такрор ва такрор уқтириб келмоқдалар. Шу боис мамлакатимизда жисмоний тарбия ва спортни ривожлантиришга кенг йўл берилялти.

ИРОДА СИНОВИ

Хайрли ишга касаба уюшмалари ҳам муносиб ҳисса қўшиб келмоқдалар.

Бизнинг кўпгина маданий-маърифий ташкилотларимиз, шу жумладан Навоий тоғ-металлургия комбинатининг «Фарҳод», «Навоийазот» бирлашмасининг «Ширин» маданият саройлари, Чирчиқ «Электркимё» ишлаб-чиқариш бирлашмасининг маданият уйлари жамоаси нафақат ўзларининг меҳнат жамоаларида, балки туман ҳамда шаҳар аҳолисига ҳам намунали хизмат кўрсатиб келмоқда. Қарийб уч йилдирки, Фарғона «Азот» ишлаб чиқариш бирлашмасининг «Фантазия» ижодий жамоаси Республикамизнинг бош майдони - Мустақиллик майдонида ўтказиб келинаётган Наврўз ва Мустақиллик байрамларида фаол иштирок этиб, катта муваффақиятларни қўлга киритиб келмоқда.

Бу борадаги ишларни талаб даражасида олиб бориш касаба уюшмалари ходимларининг билими, ташкилотчилигини ошириш билан чамбарчас боғлиқдир. Шу боис касаба уюшмалари ўқув марказида аъзо ташкилотларнинг маданият ва спорт бўлими мудирлари, маданият саройлари ва клубларининг раҳбарлари ўқуви ташкил этилди. Вилоятларда эса маданият уйлари, саройлари, клублари, кутубхоналари, спорт муассасалари раҳбарларининг аттестацияси ўтказилди.

Республика байналмилал маданий маркази билан ҳамкорликда «Миллат ва элатлар ўртасида ўзаро дўстлик-ҳамжиҳатликни янада мустаҳкамлашда касаба уюшмаларининг роли» мавзусида учрашув ташкил этилди.

Ўтган йили Ўзбекистон касаба уюшмалари Федерацияси Кенгашида «Оиламиз-бойлигимиз» фото кўргазмаси ташкил этилди. Республика хотин-қизлар қўмитаси билан ҳамкорликда ўтказилган илмий-амалий конференция эса «Аёлларнинг соғлигини ҳимоялаш, меҳнатини муҳофазалаш, уларнинг оила ва жамиятдаги тутган мавқеини оширишда касаба уюшмаларининг роли»га бағишланди.

Меҳнаткашлар ва ёшлар ўртасида жисмоний тарбия ва спортнинг оммавийлигини ошириш касаба уюшмалари фаолиятининг асосий йўналишларидан биридир. Шу боис ўтган йили Ўзбекистон касаба уюшмалари Федерацияси жисмоний тарбия ва спорт жамиятининг бўлиб ўтган III қурултойида жамиятнинг янги Устави қабул қилинди. Унинг тизими қайта кўриб чиқилди. «Камолот» жамғармасининг кубоги соврини учун барча қишлоқ ва шаҳар корхоналарида футбол ва волейбол бўйича мусобақалар уюштирилиб, вилоят ғолиблари ўртасида якуний босқич бўлиб ўтди. Унда касаба уюшмаларининг спорт жамоалари юқори натижаларга эришишди.

Ўтган йили Республикамизда илк бор Митрофанов номли сув спорти мажмуида синхрон сузиш бўйича «Сув париси» халқаро мусобақаси ўтказилди. Ушбу спорт турида республикамиз вакиллари ҳам яхши натижалар кўрсатдилар.

Самарқанд шаҳрида эса талабалар ўртасидаги «Универсиада-98» спорт мусобақаси спорт иҳлосмандларида яхши таассурот қолдирди.

Маълумки Таиландда бўлиб ўтган XIII Осиё ўйинларида 178 та спортчи қатнашган бўлса, шуларнинг 70 нафаридан кўпроғи, бошқача қилиб айтганда 40 фоизи Ўзбекистон касаба уюшмаларига қарашли спортчилардир. Шулардан 8 киши ушбу халқаро мусобақада совринли ўринларни эгаллашди. Улар Ўзбекистон касаба уюшмалари Федерацияси кенгашида қабул қилиниб, қимматбаҳо совғалар билан тақдирландилар.

А.СУЛТОНОВ,
ЎзКУФК маданият, спорт ишлари ва ижтимоий муаммолар бўлими мудири.

Шифокор маслаҳати

Ҳаммамизга яхши маълумки, грипп ўта вирусли касаллик бўлиб, қиш ва куз фаслларда кўпаяди. Бу касалликнинг олдини олиш ва унга чалинганда тезроқ тузалиш, асорати қолишига йўл қўймаслик учун нималарга эътибор бериш лозим. Айни дамларда бу касаллик аҳоли ўртасида учраб турганлиги кишиларимизни ўзларига ва атрофдагиларга нисбатан янада эътиборлироқ бўлишини талаб этади. Шу муносабат билан республика саломатлик маркази шифокори Шарифа ТОҲИРОВА мухбиримизга қуйидагиларни сўзлаб берди.

ЭҲТИЁТ БЎЛИНГ, ГРИПП!

— Аввало ҳар бир одам бу касалликлардан сақланиш, унинг белгилари ҳақида яхши тасаввурга эга бўлиши тақозо этилади. Бу хасталикнинг асосий белгилари: иситма чиқиб, эт увишиши, бош қаттиқ оғриши, кўз соққаси ва чаккада оғриқ туриши натижасида киши ҳолсизланиши кабилардир. Шунингдек, қуруқ йўтал бўлиши ҳам мумкин. Касалликнинг оғир формасида беморнинг нафас қисиши, кўнгил айниши, қусиши, боши айланиши юз беради. Йўтал ва касалликнинг иккинчи-учинчи кунига бориб унга қўшиладиган акса уриш беморни атрофидагилар учун микроб тарқатувчи манбага айлантириб қўяди. Йўталган ёки акса урганда сўлак заррачаларидаги вируслар 6-7 метрга тарқалади.

Беморларда шамоллаш даври 4-5 кун давом этади, сўнгра агар тўғри муолажа қилинса, аҳволи яхшиланиб боради. Грипп оғирроқ ўтганда иситма 7-8 кунгача чўзилади ва йўтал билан балғам тушади. Грипп билан оғриганда албатта шифокор чақириш керак. Айрим ҳолларда беморни шифокор кўригидан сўнг шифохонага ётқизиш ҳам зарур бўлади. Гриппдан ўз билганича даволаниб буткул фориғ бўлиш мумкин эмас.

Бу ўринда барча тавсияномани шифокордан олиш керак.

Касалликнинг илк белгилари сезилганда интерферал дорилар ичиш анча самаралидир. Қўшимча дори-дармонлар эса врач маслаҳатидан сўнг ичилади. Гриппга чалинган кишиларнинг муздек сувда чўмилиши, ўзича даволаниш мақсадида бурунга саримсоқ, пиёз сувларини томизиш, айниқса иситма чиққанда ҳаммомга тушиш тузатиб бўлмас ҳолларга олиб келиши мумкин. Бундай вақтларда беморни холи қўйиб алоҳида уйга ёки чойшаб билан ажратилган жойга ётқизиш керак.

Унга қараб турадиган кишилар оғиз-бурнига докадан ниқоб тутишлари, бу ниқобни ҳар 4-5 соатда алмаштириб туриш лозим. Болалар, ҳомиладор аёллар ва кекса кишиларнинг бемор билан мулоқотда бўлишига йўл қўймаслик керак. Хонани тез-тез шамоллатиб туриш, бемор ишлатган буюм ва идишларни иссиқ сувда қайнатиб дезинфекция қилиш зарурдир.

Беморга кучлироқ, аммо ҳазм бўлиши осон бўлган оқсил ва витаминларга бой овқат тавсия этилади. Сутли таомлар, сабзавотлар, қайнатилган гўшт ва балиқ ейиши керак. Бемор бир кунда 2-3 литр мева сувлари, витаминли дамламалар, лимонли чой ичгани маъқул.

КИТОБ—ОФТОБ

- Китобдан ҳарф эмас, фикр изла.
- Олтин ер тагидан ковлаб олинади, билим — китобдан.
- Доно қўшнинг бўлмаса, китоб билан суҳбат қур.
- Ким ёзиб олса, ўша икки марта ўқиган бўлади.

Фармон ва ижро

ХОРИЖЛИКЛАР ЭЪТИБОРИ

1998 йил январ ойида Президентимизнинг «Республикада музейлар фаолиятини тубдан яхшилаш ва улар ишини янада такомиллаштириш тўғрисида»ги Фармони эълон қилинганди. Шундан буён ўтган вақт ичида Жиззах вилоят ўлкашунослик музейида кўпгина ишлар амалга оширилди.

Вилоят ўлкашунослик музейида 7 та бўлим мавжуд. Булар — Шароф Рашидов ёдгорлик музейи, Ҳамид Олимжон, Ҳамроқул Носиров уй-музейлари, Ҳайдар Абдужабборов номли шон-шуҳрат музейи, Зомин тарихи музейи, табиат, санъат, тарих ҳамда илмий оқартув бўлимларидир. Бўлимларда Президентимиз Фармонидан кейин иш янгичасига ташкил этилди. Қидирув ишлари кучайтирилди. Янги экспонатлар, ҳужжатлар, топилмалар кўпайди, саёҳатчиларга хизмат сифати яхшиланди.

1998 йилда Шароф Рашидов музейига Россия, Белорус ва Қозоғистон, Англия, АҚШ, Хитой, Корея ва Малайзиядан ташриф буюрган сайёҳлар музейга қўйилган тарихий ҳужжатлар тўғрисида қалб сўзларини ёзиб қолдиришган. Зомин тарихи музейидаги ўлка тарихига оид топилмалар, буюмлар, тангачалар ўзбек давлатчилиги тарихи ҳақида бой тушунча беради.

Муҳим ишга эътибор ортмоқда. Масалан, оталиқ ташкилотлардан ҳисоб рақамимизга пул келиб тушди. Булар музейлар иши ривожига ижобий таъсир кўрсатади. Ҳозир музейларда 17 минг 300 та экспонат, ҳужжат ва топилмалар бўлиб, 9 минг нусхаси кўргазмаларга қўйилган. Жами 76 киши музейлар фаолияти билан самарали шуғулланмоқда.

Ўз касбининг усталари Гулбаҳор Икромова, Мукаррам Файзуллаева, Субҳи Очиловалар музейни безашда, кўргазмаларни жойлаштиришда, музей экспонатлари ва уларнинг тарихи ҳақида сўзлашда бой тажриба тўплаганлар.

Алибой ЭРГАШЕВ.

Мамлакатлар, одамлар, одатлар

Капалаклар болалагимиздан бизга олам-олам қувонч, ҳайрат бахш этиб келган табиатнинг бетакрор мўъжизасидир. Капалакларнинг қарийб 150000 га яқин тури маълум. Улар тангача қанотлилар туркумига мансуб бўлиб, танаси майда тангачалар билан қопланганди. Мазкур тангачалар эса шакли ўзгарган тукчалардир. Ана шу тукчалардан ҳосил бўлган тангачалардан капалаклар қанотида ажиб, рангбаранг ва мураккаб нақшлар ҳосил бўлади. Вояга етган капалакларнинг асосий озиғи гул нектаридир. Капалакларнинг кўпчилиги кундуз кунлари фаол ҳаёт кечириб тунда дам олади. Капалакларнинг баъзи бошқа гуруҳи эса қоронғу тушганда ва тунда учадилар. Шунинг учун мазкур капалаклар тунги капалаклар деб аталади.

ДАРОМАД МАНБАИ

Таниқли рус ёзувчиси С. Аксаков капалакларни «юз очаётган гуллар» деб атаганида уларнинг қанотларидаги мўъжизакор тиниқ ранглар, беқиёс, бетакрор безак ва жилоларни гулга қиёс қилгандир. Кўпгина капалакларнинг аталиши ҳам тарихга эга. Жумладан, машҳур Швед олими Карл Линней капалакларни грек мифологиясидаги жарангдор номлар билан атади. Масалан, маъбудлар маъбуди, момақалдироқ ва булутлар султони Зевиснинг ўғли Апполон номи билан Европада учрайдиган жуда чиройли, оқ сариқ тусли капалакни атади. Троя урушларида қатнашган афсонавий табиб Махаон илон чаққан мифологик қаҳрамонлардан Менелай ва шоҳ Фелактетани даволади. Яра узоқ вақт битмади. Аммо, Махаоннинг саъй-ҳаракати билан шифо топгач, унинг шаъни учун иккита капалак Махаон деб номланди. Уларнинг бири Жанубий Америкада яшайди. Бошқаси эса Европа ва Россияда ҳам учраб туради. Тиббиёт худоси Махаонинг отасини греклар Асклеп римликлар эса Эскулап деб аташади. Тиббиёт худоси шарафига номланган Асклеп ва Эскулап капалаклари ҳам бор. Грек мифологиясида баён этилишича энг яхши шифокор Троя жангларида қатнашган Асклепнинг бошқа бир ўғли Подарнлийдир. Унинг номи билан аталадиган подарилий капалаклари Россиянинг Жанубий ҳудудларида ҳамда Кавказда учраб туради. Энтимологлар Асклепнинг қизларини ҳам эътибордан четда қолдиришмади. Яъни Эквадор ҳудудларида учрайдиган энг чиройли капалаклардан бирини уларнинг номи - Панацея Регина деб аташди. Бу номнинг эса маъноси (ҳаммага шифо берувчи малика)дир. Тиббиёт худосининг яна бир қизи Гигиена номи билан аталган капалаклар ҳам мавжуд. Янги Гивинея оролида жойлашган Папуа давлати ҳудудидаги мўъжазгина ўрмонда қаноти 20 смлар чамаси бўлган Александр капалакларини учратиш мумкин.

Капалакларга мифологик қаҳрамонлардан ташқари машҳур шифокорларнинг номлари ҳам берилган. Жумладан, тиббиётнинг отаси ҳисобланган Гиппократ шаънига Японияда яшайдиган капалак Гиппократес деб номланган. Буюк шифокор Клавдий Гален ҳам этимологлар назаридан четда қолмади. Янги Гивинеяда учрайдиган капалаклар унинг шарафига Гален деб аталган. Ҳозирги кунларда ҳам кўпгина ҳашаротлар ва капалакларга таниқли арбоблар - шифокорлар номи берилмоқда. Жумладан, рус паразитолог академиги Е.Н.Павловскийнинг номи билан ўндан ортиқ ҳашаротлар аталади.

Америкада яшайдиган бир тоифа халқларда янги бир урф одат тусига айланиб қолган. Никоҳдан ўтаётган ёш келин-куёвларни ибодатхона эшигига кириш чоғида кўплаб учирилган капалаклар қарши оладилар.

Америкада капалакларни кўпайтириш сердаромад бизнесга айланиб бормоқда. Капалакларга фақатгина тўй маросимлардагина эмас, бошқа пайтларда ҳам кўплаб буюртмалар берилмоқда.

— Ҳаётнинг муҳим кунларини бежирим, бетакрор гўзалликка эга бўлган капалакларнинг серҷило иштироки билан фарахбахш ўтказишга баъзи одамлар юз, минглаб доллар пулларини сарфлашга ҳам оғринишмайди, - дейди, техаслик фирма бекаси Бетони Хоммер. Унинг капалакларни парваришлайдиган хоналарида бир вақтнинг ўзида икки мингтача чиройли жонзот етиштирилади. Ҳар бир капалак саккиз доллар туради. Баъзан капалакларни конвертга солиб авиапочталар орқали жўнатиш ҳам мумкин экан. Хатни олиб конвертни қайчилаган киши яқин биродаридан тирик табрик ва ўзига хос тилакка эга бўлиши ажойиб туҳфа ҳам экан. Одатдаги капалак фирмаларининг йиллик даромади юз минг долларгача етар экан.

Дилором ЭРГАШЕВА.

Ўзбекистон металлургия ва машинасозлик саноати тармоқлари ходимлари касаба уюшмаси Марказий Қўмитаси ўз хизмат вазифасини бажараётган вақтда ҳалок бўлган Ўзбекистон Республикаси Вазирлар Маҳкамасининг масъул ходими

Юсупов Мирхалил Мираҳмедовичнинг оила аъзолари ва яқинларига чуқур таъзия билдиради.

Ўзбекистон касаба уюшмалари Федерацияси муассис
ИШОНЧ

Бош муҳаррир: Мирғиёс ҚАЮМОВ

ГАЗЕТА 1991 ЙИЛ 21 МАРТДАН ЧИҚА БОШЛАГАН

Бош муҳаррир қабулхонаси-56-25-36
Бош муҳаррир ўринбосари-56-52-89
Масъул котиб - 56-52-78
БЎЛИМЛАР:
Касаба уюшмалари ва иқтисодиёт-56-82-79.
Ахборот ва спорт-56-87-63. Маънавият ва маданият - 56-82-79. Хатлар, оммавий ишлар ва мухбирлар билан ишлаш - 56-85-43. Тижорат ва ҳуқуқ -56-85-66.
ВИЛОЯТ МУХБИРЛАРИ:
Жиззахда - 3-83-01. Наманганда - 6-22-10. Самарқандда - 35-64-24. Фарғонада - 24-58-43. Урганчда - 6-03-40. Қаршида- 5-19-11. Қумқўрғонда - 54-3-58.

Сотувда эркин нархда.
Манзилимиз: 700165, Тошкент шаҳри, «Бухоро» (собиқ «Правда Востока») кўчаси, 24-уй.
Нашр кўрсаткичи; 133; 134
Газетага 1998 йил 11 июлда Ўзбекистон Давлат Матбуот қўмитаси томонидан 00005 рақамли гувоҳнома берилган. IBM компьютерида терилди ва саҳифаланди. Офсет усулида босилди. Бичими А-2. Ҳажми 2 босма табоқ

«Шарқ» нашриёт—матбаа концерни босмахонаси. Корхона манзили: «Буюк Турон» кўчаси, 41—уй.

Босишга топшириш вақти — 21.00
Топширилди 21.00